

การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิเศษพิทย : ที่ศึกษาเฉพาะระดับชั้น
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนเทศบาลพิบูลย์ ตำบลตาตวน
ตำบลเอมเมตตา จังหวัดตาก

สุรชัย เทพภักธรัตน์

สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นผลงานหนึ่งของกองการศึกษาตามหลักสหศึกษาและสหวัฒนธรรมทางภาค

สาขาวิชาพหุศึกษาศาสตร์และปรัชญา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๐

การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถีพุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า
อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๑

B 17142

**THE PRACTICE OF THE FIVE PRECEPTS OF BUDDHIST METHOD
SCHOOL STUDENTS: A CASE STUDY OF THE 6TH GRADE
STUDENTS OF THA SOB CHAI SCHOOL GROUP,
THA SOB SAO SUB-DISTRICT, MAE
THA DISTRICT, LAMPHUN
PROVINCE**

SURACHAI THEPKAN

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF BUDDHISM AND PHILOSOPHY
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2551 (2008)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถียุทธ : ศึกษา
เฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนทาสบชัย
ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

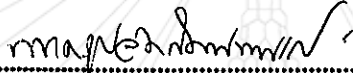
ชื่อนักศึกษา : นายสุรชัย เทพภรณ์

สาขาวิชา : พุทธศาสนาและปรัชญา

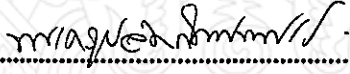
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. พูนชัย ปันธิยะ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : พระมหาวิเศษ ปญญาวิโร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาดมหลักสูตศาสนาศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

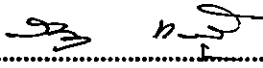
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร. พูนชัย ปันธิยะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(พระมหาวิเศษ ปญญาวิโร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ
(ดร. สมหวัง แก้วสุฟอง)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : **The Practice of the Five Precepts of Buddhist Method School
Students : A Case Study of the 6th Grade Students of Tha Sob Chai
School Group, Tha Sob Sao Sub-district, Mae Tha District, Lamphun
Province**

Student's Name : **Mr. Surachai Thepkan**

Department : **Buddhism and Philosophy**

Advisor : **Dr. Phoonchai Punthiya**

Co-Advisor : **Phramaha Viset Pannavajiro**

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

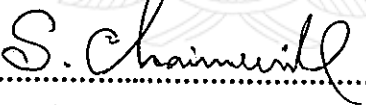

..... Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

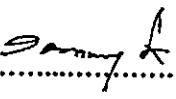
Thematic Committee

..... Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

..... Advisor
(Dr. Phoonchai Punthiya)

..... Co-Advisor
(Phramaha Viset Pannavajiro)

..... Member
(Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

..... Member
(Dr. Somwang keawsufong)

หัวข้อสารนิพนธ์	: การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถีมุทข : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนทาสบชัยตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน
ชื่อนักศึกษา	: นายสุรชัย เทพภรณ์
สาขาวิชา	: พุทธศาสนาและปรัชญา
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร. พูนชัย ปันธิยะ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: พระมหาวิเศษ ปญญาวิชโร
ปีการศึกษา	: 2551

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์เรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถีมุทขกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล ประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนทาสบชัยตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

นักเรียนมีการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ประเด็นที่นักเรียนมีพฤติกรรมล่วงละเมิดเบญจศีลอยู่ในระดับน้อย คือ ฉียดยากันยุงหรือแมลงสาบในบ้าน ขึ้นรถโดยสารแล้วหลบหลีกเลี่ยงการจ่ายค่าโดยสาร ทำให้พ่อ-แม่เสียใจเพราะคำพูด ส่วนประเด็นที่นักเรียนมีพฤติกรรมล่วงละเมิด อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ สูบบุหรี่ ชักชวนเพื่อนสูบบุหรี่

นักเรียนได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลไว้ว่า การรักษาศีลนั้น ต้องไม่ฆ่าสัตว์ ให้เมตตาต่อสัตว์ เก็บของได้คืนให้เจ้าของ ห้ามประพฤติดีกในกาม ไม่ผิดลูกผิดเมียใคร พุดในทางที่ดี ไม่ดื่มเหล้าและของมึนเมา

Thematic Title : **The Practice of the Five Precepts of Buddhist Method School Students: A Case Study of the 6th Grade Students of Tha Sob Chai School Group, Tha Sob Sao Sub-district, Mae Tha District, Lamphun Province**

Student's Name : **Mr. Surachai Thepkarn**

Department : **Buddhism and Philosophy**

Advisor : **Dr. Phoonchai Panthiya**

Co-Advisor : **Phramaha Viset Paññavajiro**

Academic Year : **B.E. 2551 (2008)**

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were 1) to study the practice of the five precepts of Buddhist method school students grade 6 of Tha Sob Chai School Group, Tha Sob Sao Sub-district, Mae Tha District, Lamphun Province, 2) to study The suggestions of problems and the way of observance of the five precepts. The sampling subjects consisted of the 6th grade students in Tha Sob Chai school group, Tha Sob Sao Sub-district, Lamphun Province, totally 165. The study data were collected through questionnaires, and analyzed in order to find out frequency, percentage, mean, standard deviation.

The results of research were found as follows :

Research findings revealed that in general the students rather observed the five precepts at high level. What the students violated the five precepts at low level included spraying insecticide against mosquitoes and cockroaches in their house, riding a bus without paying the bus fare, and making parents disappointed and upset through coarse, impolite speech. The least violated by students was ascribed to smoking cigarette and persuading their friends to smoke as well.

The students suggested on observance of the five precepts that in order to completely keep the precepts one should not kill living beings, show loving-kindness to them, return the lost to its owner when found, commit no adultery, speak polite words, and refrain from intoxicant drinks.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จด้วยดี เพราะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จาก ดร. พูนชัย ปันธิยะ ในฐานะที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ได้ให้ความกรุณาแนะนำชี้แนะแนวทาง และช่วยตรวจมาตั้งแต่เบื้องต้นจนสำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณ พระมหาวิเศษ ปญญาวิชโร ที่ปรึกษาร่วมได้ช่วยเมตตาอนุเคราะห์ช่วยตรวจแก้ไขสารนิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณท่าน พระปลัด บุญธรรม ปญญธรมโฆ ศาสตราจารย์ เกียรติคุณแสง จันทร์งาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัครชัย ชัยแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เขียน วันทนียตระกูล พระสัจชัย ญาณวิโร และอาจารย์ที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้ทุกท่าน ที่ได้ช่วยสนับสนุนในการทำสารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ ดร. พิสิฐ โคตรสุโพธิ์ ดร. วิโรจน์ อินทนนท์ ดร. ธัชพล ศิริวงศ์ ดร. สมหวัง แก้วสุฟอง เมตตาอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาและแนะนำในเบื้องต้น ชี้แนะแนวทางในการทำวิจัยให้สำเร็จสมบูรณ์ขึ้น และขอขอบพระคุณอย่างสูง พระพุทธพจนวราภรณ์ เจ้าอาวาสวัดเจติยทัฬหาวรวิหาร ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์เอื้อเฟื้อสถานที่ในการศึกษา

ขอขอบพระคุณครุคณาจารย์ทุกท่าน จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยมาตั้งแต่เบื้องต้น ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านที่ได้กล่าวนามในที่นี้ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นักศึกษาปริญญาโทรุ่นที่ ๔ สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญาทุกท่านและผู้มีอุปการคุณทุกท่าน เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และห้องสมุดทุกแห่งที่เอื้อเฟื้อในการค้นคว้า และขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 8 โรงเรียนที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลของนักเรียนในครั้งนี้แก่ผู้วิจัย

คุณความดีอันใดที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้ ขอน้อมบูชาคุณพระพุทธ คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์ เพื่อระลึกคำสอนของพระบรมศาสดา และขอน้อมรำลึกบูชาคุณบิดา มารดา ที่ให้ชีวิต ให้ลมหายใจแก่ผู้วิจัย ขอน้อมบูชาคุณครูบาอาจารย์ทั้งหลายตลอดถึงทุกท่านที่ได้อุปการคุณแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

สุรชัย เทพภรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	4
1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 ความหมายของเบญจศีลและหลักการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล	6
2.2 หลักธรรมที่เกี่ยวกับเบญจศีล	9
2.3 หลักการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล	15
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักการแห่งพระพุทธศาสนา	20
2.5 หลักการของโรงเรียนวิสุทธิพุทธ	24
2.6 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	27
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
3.1 ประชากรศึกษา	39
3.2 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	39
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย	40

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามเพศ	43
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามอายุ	44
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามเกรดเฉลี่ยในปีที่ผ่านมา	44
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามอาชีพของบิดา-มารดา	45
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามรายได้ของบิดา-มารดา	45
ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามสถานภาพของบิดา-มารดา	46
ตารางที่ 4.7 แสดง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 1	47
ตารางที่ 4.8 แสดง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 2	48
ตารางที่ 4.9 แสดง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 3	49
ตารางที่ 4.10 แสดง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 4	50
ตารางที่ 4.11 แสดง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 5	50
ตารางที่ 4.12 แสดง ผลรวมของการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียน	51
ตารางที่ 4.13 แสดงข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล	52

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมเมือง สังคมในชนบท เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จนทำให้ชีวิตและการครองชีพ จะต้องมีปรับตัวให้เข้ากับภาวะของโลกที่เปลี่ยนแปลง ไปถ้ามองย้อนถึงอดีตจนถึงปัจจุบันแล้ว สังคมไทยนั้นได้เปลี่ยนแปลงชนิดก้าวกระโดด ในอดีตนั้นบุคคลทั้งหลายมีอุปนิสัยและความประพฤติที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีศีล มีธรรม ซึ่งศาสนาเป็นหลักยึดเหนี่ยวของจิตใจเพราะบ้าน วัด โรงเรียน (บวร) มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด แนบแน่น ผู้คนไปมาหาสู่กันด้วยความเอื้ออาทรต่อกัน¹ วัดเป็นสถานทางศาสนาอันได้แก่ พระพุทธศาสนา ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อและหัตถกรรมพื้นบ้าน อื่น ๆ ให้ชุมชนมาช้านาน เป็นที่ปรากฏโดยจะกล่าวได้อีกว่าวัดเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญและมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของชาวไทยอย่างมาก ตั้งแต่เกิดจนตาย วัดสร้างความเป็นระเบียบ ควบคุมความประพฤติของสมาชิก ช่วยปลูกฝังการถ่ายทอดระบบ คุณค่า ค่านิยม และอุดมการณ์อันดีงามแก่สมาชิกในสังคม โจรผู้ร้าย การลักขโมยก็มีน้อยหรือไม่เคยมีหากเปรียบเทียบแล้วสมัยปัจจุบัน คนสมัยอดีตกลัวต่ออบาย มีความประพฤติในหลักพระพุทธศาสนา คือศีล²

ศีล ตามความหมายแปลว่า สภาพปกติ เย็น ดีเลิศ การกระทำปกติและสภาพปกติตามธรรมชาติของทุกข์และสุข อนึ่งหมายถึงศีระความเย็นและสันติลักษณะของศีลคือ การละความเสื่อม คุณค่าด้วยความมีคุณค่า ต่อผู้มีศีล มีอานิสงส์ อภิปฏิสารอานิสงส์สมดังที่พระพุทธเจ้าตรัสกับพระอานนท์ว่า “ศีลที่เป็นกุศลมีอภิปฏิสารเป็นประโยชน์และอานิสงส์การสอนหรือการถ่ายทอดความรู้ หากมีการรักษาศีลก็จะให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้ผู้รักษาศีลจะเป็นผู้องอาจ นำเกียรติมาสู่มิตรเป็นที่รักของคนดีทั้งหลายศีลเป็นอาภรณ์อันประเสริฐ³ ศีลคือ ความไม่ประมาทไม่ล่วงละเมิด

¹ สัทพร เพ็ญช่อ, “การปฏิบัติตนทางด้านศาสนาของผู้สูงอายุในชนบท”, การค้นคว้าแบบอิสระ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2544, หน้า 1.

² วิทยาลัยสงฆ์ธรรมจักรเชียงใหม่, หนังสือธรรมจักรเชียงใหม่, (เชียงใหม่ : นันทพันธ์พรินติ้ง จำกัด, 2545), หน้า 22.

³ พระพุทธโฆสเถระ, คัมภีร์วิสุทธิมรรค, พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพมหานคร:(บริษัทประยูรวงศ์พรินติ้ง จำกัด, 2547), หน้า 18.

ของผู้มีเจตนาความตั้งใจ เป็นเครื่องขัดเกล่าอย่างพยายามที่จะลวงออกมาทางกาย ทางวาจา มีการตี การคำ เป็นต้น เพราะเหตุที่ว่ามีความหมายว่า ปกติ คือปกติทางกาย วาจา ใจ ศิลจึงมี 3 อย่าง⁴ คือ กุศลศีล อกุศลศีล อพยากตศีล ปกติของกาย วาจา ใจ ที่เป็นกุศล มีกุศลเป็นเหตุให้เกิด ชื่อ กุศลศีล

ปกติของกาย วาจา ที่มีใช้กุศลและอกุศล มีอกุศลจิตเป็นเหตุให้เกิด ชื่อว่า อกุศลศีล

ปกติของกาย วาจา ที่มีใช้กุศลและอกุศล มิได้มีกุศลจิต คือ กิริยาจิตเป็นเหตุให้เกิด ชื่อว่า อพยากตศีล แต่ในปัจจุบันนี้ จะเห็นว่าคนส่วนมาก มีความเห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว และการประพฤติ ปฏิบัติตรงกันข้ามกับในอศีลเพราะ คนปัจจุบันมีความเข้าใจในเรื่อง บาป บุญ น้อยไม่เชื่อเรื่อง กรรม ไม่เชื่อเรื่องเวร บางเล่มบางคนคิดว่า ตายแล้วสูญไม่มีกลับมาเกิดอีกในโลกปัจจุบัน เทคโนโลยีวิทยาศาสตร์มีความก้าวหน้ามาก ที่อำนวยความสะดวกให้กับทุกอย่างในบ้าน พ่อแม่ แม่บ้านแทบไม่ต้องทำอะไรเลย ตู้เย็น เครื่องซักผ้า บางครั้ง บางองค์กรเราให้เทคโนโลยีทำหน้าที่ แทนมนุษย์ได้เห็นการโฆษณารายการหนึ่งได้มีโปรแกรมคอมพิวเตอร์เลี้ยงเด็กจนบางครั้งลืมคิดว่า เทคโนโลยีทำหน้าที่แทนมนุษย์ได้ พ่อแม่ไม่มีเวลาอบรมลูกหลาน จึงทำให้สังคมมีปัญหา บิดา มารดา บุตร ธิดาประพฤติไม่เหมาะสมรวมทั้ง พระสงฆ์ ครู ประพฤติไม่เหมาะสม จิตใจเต็มไปด้วย กิเลส เต็มไปด้วยความโลภ ความโกรธ ความหลง ห่างไกลศีลธรรมอันดี มีคนพูดว่าวัดเปิดรับ บุคคลทุกคน ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อรับคนเข้าไปอบรมบ่มนิสัยให้มีความอ่อนน้อม ให้มีศีล สมาธิ ปัญญา ให้มีหลักธรรมประจำใจทุกคน แต่ความพยายามกระทำความคิดต่อตนเองและผู้อื่นเป็น จำนวนมากการกระทำความคิดนั้นก็แสดงให้เห็นว่า จิตใจของคนมีความเสื่อมทั้งคุณธรรม จริยธรรม ไม่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ไม่รู้จักบุญคุณของบิดามารดา ครูบาอาจารย์ บางคนมีการ ทำร้ายต่อผู้มีพระคุณก็มี

พระธรรมปิฎก กล่าวว่า ในการที่ศาสนาและจริยธรรมจะทำบทบาทให้สำเร็จนั้นจุดสำคัญก็คือ จะต้องมีความคุณธรรมและจริยธรรม เป็นหลักในการดำเนินชีวิต หลักพระพุทธศาสนาในการที่จะ ทำให้เด็กและเยาวชนมีศาสนาและมีจริยธรรมเพื่อที่จะพัฒนาชีวิตให้เจริญเติบโตขึ้นท่ามกลาง บรรยากาศที่พร้อมไปด้วยศาสนา และจริยธรรมโดยที่ทั้งคนที่แวดล้อมและตัวเด็กเองนั้นต่าง เป็นคนดีมีศาสนาและจริยธรรมด้วยกันทางพระพุทธศาสนาเห็นว่า การพัฒนาการทางกาย ไม่ได้ แยกออกมาจากการพัฒนาด้านอื่น ๆ เพราะว่าส่วนอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กันจัดอยู่ชั้นศีล 2 อย่างคือ อย่างแรกคือ ความเป็นการดำเนินชีวิตที่ไม่ขัดแย้ง ไม่ตัดขาด แต่เกี่ยวเนื่องกับธรรมชาติ อย่างที่สอง

⁴คณะสหชาธรรม, ศรีอริยมุตไตรย์, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิวัดมหาธาตุ, 2535), หน้า 90.

⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 91.

วิทยาลัยสงฆ์ธรรมจักรเชียงใหม่, หนังสือธรรมจักรเชียงใหม่, อ่างแล้ว, หน้า 2.

เน้นความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอยู่ด้วยกายกับการบริโภควัตถุ จัดเป็นศีลหมวดหนึ่ง เรียกว่า ปิณจยสันนิสศศีล (ศีลเนื่องด้วยปิณจย 4) และเน้น โภชนเมตตัตถุญตา (ความรู้จักประมาณการบริโภคบริโภคใช้สอย) ตลอดจนหลักสัปปายะต่าง ๆ มองแง่หนึ่งว่า พุทธศาสนาไม่เน้นพัฒนาทางกายแยกต่างหากจากจริยธรรมเพราะล้าพังความเจริญเชิงไปทางสนับสนุนให้ตัวหาได้เครื่องมือที่จะแสวงแสวง อื้ออึง โลกมัสต ซึ่งเป็นทางสายตรงข้ามกับการศึกษาของพุทธศาสนา

การศึกษาตามหลักพระพุทธศาสนา ชื่อ ไตรสิกขา เป็นหลักเป็นหัวข้อของพระพุทธศาสนา เลขที่ว่าได้ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าใครปฏิบัติตามหลักนี้แล้วจะอยู่เป็นสุข รวมทั้งการปฏิบัติตามเบญจศีล เป็นหลักที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ก็สามารถครองตน ครองงาน อยู่เป็นสุขทุกวันคืน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเยาวชนในการปฏิบัติตนของกลุ่มโรงเรียนใน ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน เป็น โรงเรียนที่ได้รับผลกระทบเศรษฐกิจและสื่อต่าง ๆ อารยธรรมต่างชาติที่ไหลเข้ามาสู่สังคมไทยทำให้หมู่บ้านในกลุ่มที่อยู่ในหมู่บ้านซึ่งพยายามดิ้นรนเพื่อเลี้ยงปากท้อง โดยเฉพาะผู้ปกครองอยู่ในสังคมนิยมอุตสาหกรรมต้องทำงาน ไม่มีวันหยุด ไม่มีเวลาสั่งสอนอบรมบุตร-ธิดา ตามที่ควรจะเป็น แล้วมีความคาดหวังกับโรงเรียนว่าจะอบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ดีขึ้น บางโรงเรียนซึ่งได้นำโรงเรียนวิถีพุทธเข้าอบรมสั่งสอนควบคู่ไปกับวิชาการ ซึ่งมีหลักไตรสิกขา เป็นหลักมีเบญจศีลเป็นองค์ประกอบ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะมุ่งในการปฏิบัติตนของนักเรียนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมว่าอยู่ร่วมกันอยู่ดีมีสุขหรือไม่

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถีพุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

1.2.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถีพุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถีพุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

1.3 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถีพุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำนวนประชากร 165 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ โรงเรียนวิถีพุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
ได้แก่ โรงเรียนบ้านคอยแก้ว โรงเรียนบ้านผาตั้ง โรงเรียนจำตาเหิร โรงเรียนบ้านศาลา โรงเรียน
บ้านหล่ายทา โรงเรียนดงสารภี โรงเรียนวัดอรุณญาราม โรงเรียนบ้านร้องเรือ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 ทำให้ทราบถึงการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนใน โรงเรียนทาสบชัย ตำบล
ทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
- 1.5.2 ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถีพุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
- 1.5.3 สามารถเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล
- 1.5.4 สามารถนำผลการสำรวจ ไปใช้ในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถีพุทธกลุ่ม
โรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

กลุ่มโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในตำบลทาสบเส้า 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านคอย
แก้ว โรงเรียนบ้านผาตั้ง โรงเรียนจำตาเหิร โรงเรียนบ้านศาลา โรงเรียนบ้านหล่ายทา โรงเรียนดง
สารภี โรงเรียนวัดอรุณญาราม

การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล หมายถึง การที่นักเรียนได้มีการปฏิบัติตามหลักการของศีล 5
ในชีวิตประจำวัน

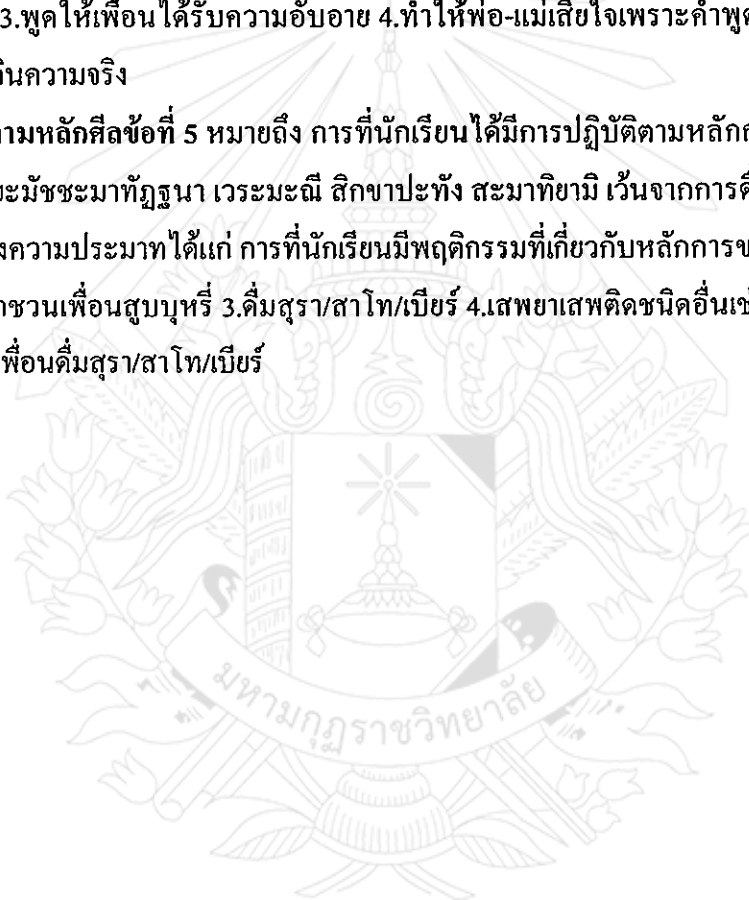
การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ 1 หมายถึง การที่นักเรียนได้มีการปฏิบัติตามหลักการของศีล
ข้อที่ 1 คือ ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ เว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ได้แก่ . ฆี
ด ยากันยุงหรือแมลงสาบในบ้าน 2. ตบตีขู่หรือแมลงที่มารบกวน 3. นำสัตว์ที่มีชีวิตมาประกอบ
อาหาร 4. ยิงนก ตกปลา แก่สัตว์อื่นให้รับความเจ็บปวด 5. คู่เด็กชกต่อยกัน ทะเลาะกัน โดยไม่
ห้ามปราม

การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ 2 หมายถึง การที่นักเรียนได้มีการปฏิบัติตามหลักการของศีล
ข้อที่ 2 คือ อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขา
ไม่ได้ให้ ได้แก่ การที่นักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับหลักการของศีลข้อที่ 2 คือ 1.ยืมของเพื่อนแล้ว
ทำเป็นลืม 2.ขึ้นรถโดยสารแล้วหลบหลีกเลี่ยงค่าโดยสาร 3.หยิบฉวยของในห้างสรรพสินค้าหรือ
ร้านค้า โดยคนขายไม่เห็น 4.เก็บของได้แล้วนำส่งคืนเจ้าของ 5.แอบหยิบเงินพ่อแม่

การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ 3 หมายถึง การที่นักเรียนได้มีการปฏิบัติตามหลักการของศีลข้อที่ 3 คือ กามสุมิจนจารา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ เว้นจากการประพฤติดิในกาม ได้แก่ การที่นักเรียนมีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับหลักการของศีลข้อที่ 3 คือ 1.ดูหนังลามกจาก VDO/CD 2.ดูหนังสือ/รูปภาพลามก 3.แอบดูเพศตรงข้าม (ถ้ามอง) 4.แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับเพศตรงข้าม 5.พูดเกี่ยวพาราสิทธิ์กับเพศตรงข้าม

การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ 4 หมายถึง การที่นักเรียนได้มีการปฏิบัติตามหลักการของศีลข้อที่ 4 คือ มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ เว้นจากการพูดปด ได้แก่ การที่นักเรียนมีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับหลักการของศีลข้อที่ 4 คือ 1.เคยพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจผิด 2.เคยพูดโอ้อวด และคุยทับถมเพื่อน 3.พูดให้เพื่อนได้รับความอับอาย 4.ทำให้พ่อ-แม่เสียใจเพราะคำพูด 5.เคยพูดชมเชยยกย่องเพื่อนเกินความจริง

การปฏิบัติตามหลักศีลข้อที่ 5 หมายถึง การที่นักเรียนได้มีการปฏิบัติตามหลักการของศีลข้อที่ 5 คือ สุราเมระยะมัชชะมาทัญฐนา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ เว้นจากการดื่มสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งของความประมาท ได้แก่ การที่นักเรียนมีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับหลักการของศีลข้อที่ 5 คือ 1.สูบบุหรี่ 2.ชักชวนเพื่อนสูบบุหรี่ 3.ดื่มสุรา/สาโท/เบียร์ 4.เสพยาเสพติดชนิดอื่นเช่น ยาแก้ไอ สารระเหย 5.ชักชวนเพื่อนดื่มสุรา/สาโท/เบียร์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องนี้ได้ศึกษา ค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา บทความ นโยบายและแผนต่าง ๆ รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นยุทธวิธี แนวทางในการดำเนินการวิจัยซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1 ความหมายของเบญจศีล
- 2.2 หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับเบญจศีล
- 2.3 หลักการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักการแห่งพระพุทธศาสนา
- 2.5 หลักการของโรงเรียนวิถีพุทธ
- 2.6 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 ความหมายของเบญจศีล

2.1.1 ความหมายของเบญจศีล

การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ต้องมีกฎหมายเพื่อควบคุมพฤติกรรมของคนที่อยู่ร่วมกัน เพื่อความสงบเรียบร้อย แต่มนุษย์เรานั้นมีทั้งจิตและกาย ซึ่งสังคมโดยทั่วไปต้องใช้กฎหมายเพื่อเป็นการจัดระเบียบให้พฤติกรรมของมนุษย์ไม่ทำให้ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น แต่ในด้านสภาวะทางจิตใจต้องการจัดระเบียบเช่นเดียวกัน คือ ศีลธรรม เพื่อเป็นการควบคุมจิตใจ ไม่ให้คิดไปในทางเบียดเบียนผู้อื่น โดยพื้นฐานความเป็นมนุษย์นั้นตามหลักธรรม ในทางศาสนาโดยส่วนมากแล้วประชาชนไทยนับถือ คือ ศาสนาพุทธ และศีลธรรม ชั้นพื้นฐานที่พุทธศาสนิกชนต้องมีหรือต้องฝึกฝนอบรมให้มีในตน คือ ศีล 5 เพื่อเป็นเครื่องจัดระเบียบทางด้านจิตใจ

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้ให้ความหมายของเบญจศีล ไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ ว่า เบญจศีล ศีล 5 คือ เว้นฆ่าสัตว์ เว้นลักทรัพย์ เว้นประพฤติดินกาม เว้นพูดปด เว้นของเมา มีคำสมาทานว่า 1) ปาณาติปาตา 2) อทินนทานา 3) กามเมสุมฺจฺฉาจารา 4) มุสาวาทา

5) สุราเมรยมชฺชปมาทภูฏานา ค่อห้ายด้วย เวรมณีสิกขาบทที่ สมาทยามิ ทุกข้อ¹ และได้อธิบายไว้ว่า ความประพฤติชอบทางกายและวาจา การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ต้องมีกฎหมายเพื่อควบคุมพฤติกรรมของคนที่อยู่ร่วมกัน เพื่อความสงบเรียบร้อย แต่มนุษย์เรานั้นมีทั้งจิตและกาย ซึ่งสังคมโดยทั่วไปต้องใช้กฎหมายเพื่อเป็นการจัดระเบียบให้พฤติกรรมของมนุษย์ไม่ให้ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น แต่ในด้านสภาวะทางจิตใจต้องมีการจัดระเบียบเช่นเดียวกัน คือ ศีลธรรม เพื่อเป็นการควบคุมจิตใจ ไม่ให้คิดไปในทางเบียดเบียนผู้อื่น โดยพื้นฐานความเป็นมนุษย์นั้นตามหลักธรรม ในทางศาสนาโดยส่วนมากแล้ว ประชากรชาวไทยนับถือ คือ ศาสนาพุทธ และศีลธรรม ขึ้นพื้นฐานที่พุทธศาสนิกชนต้องมีหรือต้องฝึกฝนอบรมให้มีในตน คือ ศีล 5 เพื่อเป็นเครื่องจัดระเบียบทางด้านจิตใจ²

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้ให้ความหมายของเบญจศีลไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรมไว้ว่า เบญจศีล คือ ความประพฤติชอบทางกายและวาจา การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย การรักษาปกติตามระเบียบ ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความมัว การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน

1. ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากการปลงชีวิต, เว้นจากการฆ่าการประทุษร้ายกัน
2. อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากการถือเอาของที่เขามิได้ให้, เว้นจากการลัก โกง ละเมิดกรรมสิทธิ์ ทำลายทรัพย์สิน
3. กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี เว้นจากการประพฤติผิดในกาม, เว้นจากการล่วงละเมิดสิ่งที่ผู้อื่นรักใคร่หวงแหน
4. มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากการพูดเท็จ โกหก, หลอกลวง
5. สุราเมรยมชฺชปมาทภูฏานา เวรมณี เว้นจากน้ำเมา คือ สุรา และเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท, เว้นจากสิ่งเสพติดให้โทษ

ศีล 5 ข้อนี้ ในบาลีชั้นเดิมส่วนมากเรียก สิกขาบท 5 ข้อปฏิบัติในการฝึกตนบ้าง ธรรม 5 บ้าง เมื่อปฏิบัติได้ตามนี้ ก็ชื่อว่าเป็นผู้มีศีล คือ เป็นเบื้องต้นที่จัดว่าเป็นผู้มีศีล คำว่า เบญจศีลที่มาในพระไตรปิฎก ปรากฏในคัมภีร์ชั้นอุปทาน และพุทธวงศ์ ต่อมาในสมัยหลังมีชื่อเรียกเพิ่มขึ้นว่าเป็น

¹พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรม พุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ 8, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2540), หน้า 141.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 142.

นิจศีล ศีลที่คฤหัสถ์ ควรรักษาเป็นประจำ บ้าง ว่าเป็นมนุษยธรรม ธรรมของมนุษย์หรือธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์บ้าง³

ไสว มาลาทอง ได้ให้ความหมายของเบญจศีลหรือศีลในการศึกษาจริยธรรม สำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักบริหาร นักปกครองและประชาชนผู้สนใจทั่วไปไว้ว่า เบญจศีลหรือศีล 5 หมายถึง เจตนาหรือความตั้งใจประพฤติดังเว้นจากความชั่วทางกายและทางวาจา เรียกโดยทั่วไปว่า “ศีล 5” เรียกตามบทบัญญัติว่า “สิกขาบท 5” คือ

1. ปาณาติปาตา เวรมณี เจตนางดเว้นจากการฆ่าสัตว์
2. อทินนาทานา เวรมณี เจตนางดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมย
3. กาเมสุมิชฌาจารา เวรมณี เจตนางดเว้นจากการประพฤติดิคิดในกาม
4. มุสาวาทา เวรมณี เจตนางดเว้นจากการพูดเท็จ
5. สุราเมรยมชฺชปมาทฏฐานา เวรมณี เจตนางดเว้นจากของมึนเมา⁴

สมศักดิ์ สันธุระเวช และคณะ ได้ให้ความหมายของเบญจศีลหรือศีล 5 ไว้ว่า เบญจศีลเป็นหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับข้อห้ามหรือข้อละเว้น 5 ประการที่บุคคลจะต้องปฏิบัติตาม เพื่อจะได้ไม่เป็นผู้ประพฤติดิคิด ประพฤติชั่ว ไม่เป็นผู้เบียดเบียนหรือทำความเดือดร้อนให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นมีดังนี้คือ

1. ละเว้นจากการเป็นผู้ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต หมายถึง การไม่ร้าย ทรมาณ รังแกผู้อื่นหรือสัตว์ทั้งหลาย ให้ได้รับความเดือดร้อน บาดเจ็บหรือล้มตาย ไม่ว่าจะกระทำด้วยตนเอง จ้างวานผู้อื่นให้กระทำ หรือกระทำด้วยวาจา แม้แต่การมีความคิดอาฆาตปรารถนาจะทำร้ายผู้อื่นก็เป็นสิ่งพึงละเว้นด้วย
2. ละเว้นจากการเอาทรัพย์สินของที่เจ้าของมิได้ให้มาเป็นของตน หมายถึง ไม่ลักขโมย คดโกง หรือยึดถือเอาทรัพย์สินของ ๆ ผู้อื่นมาเป็นของตน โดยที่เจ้าของไม่อนุญาต ทั้งโดยวิธีขยิบฉวย โดยตรงหรือต่อลวงผู้อื่นให้มอบทรัพย์สินของแก่ตน โดยหลงเข้าใจผิด รวมทั้งไม่ใช่หรือจ้างวาน ผู้อื่น

³พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ 14, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2548), หน้า 175.

⁴ไสว มาลาทอง, คู่มือการศึกษาจริยธรรม สำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักบริหาร นักปกครองและประชากรผู้สนใจทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542), หน้า 109.

ให้ไปละเมิดทรัพย์สินของ ๆ ผู้ใดอีกด้วย นอกจากนี้ยังต้องละเว้นการมีจิตละโมภ อยากรได้สิ่งของ
ของผู้อื่นด้วยวิธีการ ไม่สุจริตอีกด้วย

3. ละเว้นจากการประพฤติดินทาง หมายถึง การไม่ล่วงละเมิดในบุคคลที่มีใช้คุ้มครอง
ของตนในทางชู้สาว ด้วยกาย วาจา ใจ

4. ละเว้นจากการพูดเท็จ หมายถึง การไม่พูดในสิ่งที่ไม่เป็นความจริง ไม่พูดต่อเสียดให้
ผู้อื่นได้รับความเสียหาย ไม่พูดคำหยาบ โดน กระโชกโฮกฮาก และไม่พูดเพื่อเจ้อ ไร้สาระ ไม่มี
ประโยชน์หรือพูดในสิ่งที่ไม่ควรพูด

5. ละเว้นจากการค้ำเครื่องคองของเมา หมายถึง การไม่ค้ำสุราและเสพสิ่งเสพยัตติอื่น ๆ
เช่น ผีน กัญชา เฮโรอีน ยาม้า ตลอดจนการคองคาว คมทินเนอร์ และไอระเหยต่าง ๆ อันจะทำให้ครอง
สติไว้ไม่ได้เป็นเหตุให้ขาดความละเอียด และสามารถทำความชั่ว ความผิดอื่น ๆ ได้โดยง่าย⁵

ในหนังสือเรื่องศีล 5 พิมพ์เผยแพร่เนื่องในงานฉลอง 100 ปี สมเด็จพระศรีนครินทร์บรม
ราชชนนี ได้ให้ความหมายของเบญจศีลหรือศีล 5 ไว้ว่า เบญจศีลหรือศีล 5 คือ เว้นจากปลงชีวิต
สัตว์ เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ เว้นจากประพฤติดินทาง เว้นจากพูดเท็จ เว้น
จากค้ำน้ำเมาอันเป็นฐานประมาท⁶

2.2 หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับเบญจศีล

2.2.1 สุจริต 3

การประพฤติดี ประพฤติชอบนั้น ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล ขึ้นอยู่กับจิตใจของบุคคลคนนั้น
ที่จะกระทำความดี อันที่จริงแล้วการกระทำความดีนั้น ทำได้ไม่ยาก เพราะขึ้นอยู่กับว่าจะทำมาก ทำ
น้อยแค่ไหนอย่างไร จิตใจเป็นเรื่องสำคัญ ถ้าจิตใจคิดแต่จะช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักให้อภัยแก่ผู้ที่กระทำ
ผิด ซึ่งถือว่าเป็นการให้ทานขั้นสูงสุด ถือว่าเป็นความดีที่หาได้ยาก แต่ถ้าจิตใจมีแต่ความคิดไป
ในทางอกุศลมูล คือ หนทางแห่งความชั่ว แล้วก็ทำให้มีชีวิตเต็มไปด้วยขวากหนาม เต็มไปด้วย
อุปสรรคนานานัปการ จิตใจคิดร้าย อยากรทำร้ายผู้อื่น จิตใจเต็มไปด้วยความอิจฉา ริษยา จิตใจคิดไป

⁵สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์และคณะ, หนังสือเรียนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยสตน. 6 ฉบับ
กระบวนการสมบูรณ์แบบขั้นประถมศึกษาปีที่ 6, พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนา
พานิช, 2559), หน้า 253.

⁶คณะกรรมการฝ่ายจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก, หนังสือเรื่องศีล 5, พิมพ์ครั้งที่ 5,
(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2543), หน้า
59.

ในที่ชั่ว ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีชีวิตที่หมองมัว ชีวิตมีแต่ความมืด ไม่มีสว่าง เมื่อหมดอายุขัยลงไป เมื่อใด ก็จะลงสู่อบายภูมิอย่างแน่นอน

การกระทำทั้งสองนั้นมองเห็น ได้ชัดเจนระหว่างคำกับขาว อยู่ตรงข้ามกัน แต่มีข้อน่าสังเกตอยู่ อย่างหนึ่งว่า คนทุกคนเกิดมาในโลกนี้ เปรียบเสมือนผ้าขาว ซึ่งหมายถึง ความบริสุทธิ์นั่นเอง ยังไม่มีอะไรเข้ามาแปดเปื้อน ทำให้เกิดมัวหมองได้ แต่ทำไมพอ โตขึ้นกลับทำให้ชีวิตห้กเห เปลี่ยนเส้นทางชีวิต จะโทษกรรมเวรหรือก็ไม่ถูกนัก จะโทษว่าสังคมพาให้เป็น ไปก็ยังกำกึ่ง ถ้าจะสรุปง่าย ๆ ก็คือ โทษตัวเองมากกว่า จะดีหรือชั่วอยู่ที่ตัวเอง ขึ้นอยู่กับจิตใจ การจะเป็นคนสุจริตนั้น ต้องอาศัยหลักดังนี้ คือ

การประพฤติดี ประพฤติชอบ เรียกว่า “สุจริต” มี 3 อย่าง คือ

- 1) การประพฤติชอบด้วยกาย เรียก “กายสุจริต” มี 3 อย่าง คือ
 - เว้นจากฆ่าสัตว์
 - เว้นจากลักขโมยหรือลักทรัพย์
 - เว้นจากการประพฤติดีในกาม
- 2) การประพฤติชอบด้วยวาจา เรียก “วจีสุจริต” มี 4 อย่าง คือ
 - เว้นจากการพูดเท็จ
 - เว้นจากการพูดส่อเสียด
 - เว้นจากการพูดคำหยาบ
 - เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อเหลวไหล
- 3) การประพฤติชอบด้วยใจ เรียก “มโนสุจริต” มี 3 อย่าง คือ
 - ไม่โลภอยากได้ของเขา
 - ไม่พยาบาทปองร้ายเขา
 - เห็นชอบตามคลองธรรมหรือไม่คิดผิดจากหลักธรรม

2.2.2 ทูจริต 3

การประพฤติชั่ว ไม่ชอบธรรม เป็นรากเหง้าของอกุศลหรือความชั่วทั้งปวง ความชั่วทำได้ง่าย และเห็นผลเร็ว ตรงกันข้ามกับความดี เห็นผลช้า ได้ผลช้า คนทุกวันใจร้อน ทำอะไรก็อยากได้ผลให้เร็ว การทูจริตนั้น เมืองไทยในปัจจุบันนี้มีการทูจริตกันมาก โดยเฉพาะในวงราชการ รวมทั้งงานเอกชนก็เหมือนกัน แต่ที่เห็นกันมากก็คงเป็นงานราชการ เพราะทูจริตได้ง่าย ขาดการตรวจสอบที่เคร่งครัด บางทีเจ้านายชั้นผู้ใหญ่ก็เห็นดีเห็นงามไปด้วย ปัจจุบันนี้จะเห็นผู้ที่มีตำแหน่งงานที่สูง ๆ จะมีการทูจริตกันมาก นับตั้งแต่รัฐบาลมาจนถึงองค์การท้องถิ่น มีการคอร์รัปชันกันมาก จะเห็น ได้ชัดเจนคือ องค์กรท้องถิ่นมีการทูจริตกันมาก จะมีข่าวคราวกันมากเกี่ยวกับทูจริตในองค์กรท้องถิ่น ถึงขนาดฆ่ากันในองค์กรในหลาย ๆ แห่ง นี่ก็แสดงว่ามีการขัดผลประโยชน์กันมาก เพราะการประมุขของ

องค์กรแต่ละครั้ง ไม่โปร่งใส จึงได้มีการนำกันมาก องค์กรที่ตรวจสอบก็ไม่เข้มแข็ง ไม่เอาจริงไม่เอา
จริง จึงเกิดเหตุการณ์อย่างนี้มากและมากขึ้น ผู้ที่มีลักษณะทุจริตนั้น มีรายละเอียดดังนี้

1) การประพฤติชั่วด้วยกาย เรียก “กายทุจริต” มี 3 อย่าง คือ

- ฆ่าสัตว์
- ลักขโมยหรือลักทรัพย์
- ประพฤติผิดในกาม

2) การประพฤติชั่วด้วยวาจา เรียก “วจีทุจริต” มี 4 อย่าง คือ

- พูดเท็จ
- พูดส่อเสียด
- พูดคำหยาบ
- พูดเพื่อเจ้อเหลวไหล

3) การประพฤติชั่วด้วยใจ เรียก “มโนทุจริต” มี 3 อย่าง คือ

- โลภอยากได้ของเขา
- พยาบาทปองร้ายเขา
- เห็นผิดจากคลองธรรม

2.2.3 สัมมากรรมันตะ (การกระทำชอบ)

ตามพระพุทธภาษิตที่ว่า “กต โม จ ภิกฺขเว สมฺมา กมฺมฺนุ โต ยา โข ภิกฺขเว ปาณาติปาตา
เวรมณี, อทินฺนาทานา เวรมณี, กามสุมิจฺฉาจารา เวรมณี อโย วุจฺจติ ภิกฺขเว สมฺมา กมฺมฺนุ โต”

แปลว่า “ภิกษุทั้งหลาย สัมมากรรมันตะเป็นไฉน? ภิกษุทั้งหลายการเว้นจากปาณาติบาต,
เว้นจากอทินนาทาน, เว้นจากกามสุมิจฉาจาร นี้เรียกว่า สัมมากรรมันตะ (การกระทำชอบ)”

สัมมากรรมันตะ แปลว่า การกระทำชอบก็ได้ การงานชอบก็ได้ เช่น การงานที่ไม่อากุล
(อนาคุลา จ กมฺมฺนฺตา)

การแสดงกายสุจริต 3 ในกุศลกรรมบท 10 ว่าเป็นสัมมากรรมันตะ คือ เว้นจากการฆ่าสิ่งที่มี
ปาณะ คือ ลมหายใจ หรือชีวิต หมายถึง สัตว์มีชีวิตทุกชนิด

1. เว้นจากการฆ่าสัตว์

สัตว์ทุกชนิด ไม่ว่าจะมนุษย์หรือเครื่องนุ่งห่ม เมื่อมีชีวิตมาแล้ว ย่อมรักชีวิตของตน

องค์ของปาณาติบาต คือ ลักขโมยปาณาติบาตจะขาดก็ต่อเมื่อประกอบพร้อมด้วย
องค์ประกอบ 5 ประการ คือ 1) สัตว์มีชีวิต 2) รู้ว่าสัตว์มีชีวิต 3) จิตคิดจะฆ่า 4) มีความพยายาม 5)
สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น

2. เว้นจากการลักทรัพย์

การลักทรัพย์คือ การใช้อำนาจของตน โดยมีชอบธรรม ยึดถือเอาสมบัติอันอยู่ในสิทธิครอบครองของผู้อื่น

องค์ประกอบแห่งอทินนาทาน ไว้ 5 ประการ คือ 1) ของผู้อื่นหวงแหน 2) รู้ว่าเขาหวงแหน 3) ตีจะลัก 4) มีความพยายาม 5) ลักของได้มาด้วยความพยายาม ถ้าขาดองค์ประกอบอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ไม่ขาด เพียงแต่ค้างพริ้วและเสร็จหมองไป

2.2.4 สัมมาอาชีพะ (การเลี้ยงชีพชอบ)

การเลี้ยงชีพ เป็นเรื่องสำคัญอย่างหนึ่งในมนุษย์และสัตว์ดิรัจฉาน เพราะถ้าปราศจากการเลี้ยงชีพเสียแล้ว ชีวิตย่อมดำรงอยู่ไม่ได้ มนุษย์ได้มีการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้ามาเรื่อย ๆ อาจจะแตกต่างจากบรรพชนเป็นอันมาก มนุษย์ได้เลือกอาชีพที่ตัวเองมีความสามารถและมีความถนัด เช่น พี่น้องท้องเดียวกัน บางคนเป็นครู บางคนเป็นพ่อค้า บางคนเป็นทหาร ตำรวจ

การตกลงใจหรือการตัดสินใจที่สำคัญที่สุดในชีวิตมนุษย์มีอยู่ 2 ประการคือ

1. การตัดสินใจ หรือการตกลงใจจะทำงานเลี้ยงชีพ ก็คือการเลือกอาชีพที่ตัวเองมีความสามารถ

2. การตัดสินใจเลือกบุคคลมาเป็นคู่ชีวิต คือ การเลือกคู่ครองนั่นเอง

การตัดสินใจเลือกสองประการนี้ ถ้าเลือกได้ถูกต้องทั้งสองประการ ก็จะทำให้ชีวิตมีความเจริญรุ่งเรือง รุ่งโรจน์ ถ้าตัดสินใจผิดทั้งสองประการก็จะทำให้ได้รับความเดือดร้อนตามมา ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะสัมมาอาชีพะ ในองค์ประกอบข้อที่ 5

แฮร์รี เอ. เมอร์สัน ฟอสติก (Harry Emerson Fosdick) กล่าวไว้ในหนังสือของเขาเรื่อง The Power to see it through (อำนาจในการมองเหตุการณ์ให้ทะลุปรุโปร่ง หรือความสามารถในการต่อสู้ชีวิต) ว่า “เด็กหนุ่มทุกคนเป็นเสมือนนักการพนัน เมื่อเขาเลือกอาชีพเพราะเขาจะต้องวางชีวิตลงเป็นเดิมพันในงานนั้น ๆ” แปลความจากคำของ เอเมอร์สัน ฟอสติก ว่า ถ้าเลือกอาชีพผิดและยอมไม่เปลี่ยนก็จะล้มเหลวไปตลอดชีวิต เหมือนแพ้การพนันจนหมดตัว แต่ถ้าอาชีพถูก คือ ถูกกับอุปนิสัยของตัว ถูกเหตุการณ์ ก็จะเจริญรุ่งเรืองต่อไปได้ และจะมีความสุขไปตลอด

รอมาส (Thomas A. Edison 1847 – 1931) นักประดิษฐ์ยิ่งใหญ่ชาวอเมริกัน ได้กล่าวไว้ว่า “ตลอดชีวิตของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าไม่เคยทำงานเลย ข้าพเจ้าสนุกกับงานต่างหาก”

เอ็ดิสัน ได้ประสบผลสำเร็จในงานทางด้านวิทยาศาสตร์ เพราะเขาสนุกเพลิดเพลินกับงาน กล่าวโดยสรุป บุคคลจะประสบผลสำเร็จได้ในงานอาชีพ

1. จะต้องมีความสุข และมีความสุขกับงานที่ทำ
2. มีความกระตือรือร้น เพลิดเพลินในอาชีพที่ทำ

3. มีความมานะ ความเพียรพยายาม
4. มีความพอใจในงานที่ทำ

มีคนจำนวนไม่น้อยที่ทำงานโดยไม่คำนึงถึงงานที่ตัวเองทำ คิดแต่เรื่องเงินเดือนมากกว่า และใช้เวลาให้ผ่านไปวันหนึ่ง ๆ อาจกล่าวได้ว่า “ไม่มีบุคคลใดนำสมเพทเวทนาเท่ากับบุคคลที่สักแต่ทำงาน ไปชั่ววันหนึ่ง ๆ เพื่อหวังเงินเดือนเท่านั้น” พวกนี้ไม่มีความริเริ่ม ไม่มีการคิดจะทำอะไรด้วยตนเอง⁷

2.2.5 สัมมาวาจา (การพูดชอบ)

มีพระพุทธพจน์ที่ตรัสถึงสัมมาวาจา (การพูดชอบ) ว่า กตมา จ ภิกขเว สัมมาวาจา ยา โข ภิกขเว มุสาวาทา เวรมณี, ปิสุณาย วาจาเย เวรมณี, ผรุสสาย วาจาเย เวรมณี, สมุคฺคปฺปลาปา เวรมณี อหิ วาจติ ภิกขเว สัมมาวาจา

แปลโดยความได้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย สัมมาวาจาเป็นไฉน? ภิกษุทั้งหลาย การเว้นจากการพูดเท็จ 1 เว้นจากการพูดส่อเสียด 1 เว้นจากการพูดคำหยาบ 1 เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ เรียกว่า สัมมาวาจา”

เมื่อพูดถึงสัมมาวาจา คือ การพูดชอบ เหตุไฉนจึงทรงสอนให้เว้นทุจริต คือ การพูดไม่ดี 4 อย่าง ทำไมไม่ทรงสอนว่าต้องพูดอย่างนั้น พูดอย่างนี้ จึงจะเป็นสัมมาวาจา

ข้อวินิจฉัย เบื้องแรกทรงสอนให้เว้นสิ่งที่ควรเว้นก่อน เมื่อใดเว้นสิ่งที่ควรเว้นแล้ว เมื่อจำเป็นต้องพูด บุคคลย่อมพูดวาจาที่ควรพูดอยู่ดี แปลความอีกทีว่า บุคคลควรพูดเท่าที่จำเป็นต้องพูด และแม้จำเป็นต้องพูดก็ควรพูดให้ถูกกาลเวลาอีกด้วย ไม่พูดพร่ำเพรื่อจนวาจาของตนไม่มีราคา ไม่มีใครถือเป็นประมาณ ให้เว้นวจีทุจริต 4 แล้ว ทรงสอนให้พูดวจีสุจริต คือ พูดจริง พูดประสาน สามัคคี พูดอ่อนหวาน และพูดมีประโยชน์

2.2.6 กุศลกรรมบถ 10

ความเจริญอกงาม ความก้าวหน้า และความผาสุกของชีวิต อยู่ที่การละชั่วและทำดี การละชั่ว ทำดี เป็นหน้าที่ของแต่ละคน ต้องเริ่มต้นที่ตัวเองก่อน จะมัวคอยให้คนอื่นทำแล้วตนจึงจะทำไม่ได้ เพราะต้องทำด้วยกันทุกคน คือ การละเว้นความชั่ว อย่าทำชั่ว ต้องทำความดี เป็นกฎของธรรมชาติ ทุกคนต้องรับรู้ กฎหมายไม่เคยยกเว้นไม่เอาโทษผู้ไม่รู้กฎหมาย เมื่อทำผิดเข้าฉันทิ กฎหมายธรรมชาตินั้นนั้น ต้องลงโทษผู้ทำความชั่วทุกคน ใครจะอ้างว่าไม่รู้ไม่เห็นไม่ได้ จะต้องถูกตอบสนองไม่ช้าก็เร็ว

⁷ วชิร อินทสระ, หลักการสอนสำคัญในพระพุทธศาสนา (พุทธปรัชญาเถรวาท), พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร, 2534), หน้า 185-198.

อกุศลกรรมบถ 10 เป็นทางแห่งกุศล, ทางทำความดี, กรรมดีอันเป็นทางนำไปสู่ความสุข ความเจริญหรือสุคติ ได้แก่

ก. กายกรรม 3 การกระทำทางกาย

- 1) ละการฆ่าการเบียดเบียน มีเมตตากรุณาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
- 2) ละอทินนาทาน เคารพกรรมสิทธิ์ ในทรัพย์สินของผู้อื่น
- 3) ละการประพฤตินอกใจ ไม่ล่วงละเมิดประเพณีทางเพศ

ข. วชิกรรม 4 การกระทำทางวาจา

- 4) ละการพูดเท็จ ไม่ยอมกล่าวเท็จ เพราะเหตุตนเอง ผู้อื่น หรือเพราะเห็นแก่ประโยชน์ใด ๆ
- 5) ละเว้นการพูดส่อเสียด ช่วยสมานคนที่แตกร้างกัน ส่งเสริมคนที่สมัคสมานกัน ชอบกล่าวถ้อยคำที่สร้างสามัคคี

- 6) ละการพูดคำหยาบ พูดแต่คำไพเราะ อ่อนหวานให้ผู้ฟังพอใจ ชอบใจ
- 7) ละการพูดเพ้อเจ้อ พูดแต่คำจริงมีเหตุผล มีสาระประโยชน์ ถูกกาลเทศะ

ค. มโนกรรม 3 การกระทำทางใจ

- 8) ไม่เพ่งเล็งอยากได้ของผู้อื่น
- 9) ไม่มีจิตคิดร้าย คิดปรารถนาผู้อื่น
- 10) มีความเห็นชอบเห็นว่า ทานมีผล การบูชามีผล ผลวิบากของกรรมดี กรรมชั่ว เป็นต้น

อกุศลกรรมบถ 10

การทำความชั่ว การละเว้นหรืองดเว้น ไม่ทำดีเป็นการดีที่สุด เพราะการทำความชั่ว ถือว่าเป็นตัวสกรปรกโสภณ ไม่มีใครชอบ การเบียดเบียน การโกหกหลอกลวง การคดโกง การริษยา อาฆาต คงไม่มีใครชอบให้ใครทำแก่ตน เหมือนของโสโครก อย่าว่าแต่จะแตะต้องเลย แม้เข้าไปใกล้ก็ไม่ปรารถนา จึงเป็นของไม่ดี เกิดกับใครก็เดือดร้อน

อกุศลกรรมบถ 10 เป็นทางแห่งอกุศลกรรม ทางทำความชั่ว กรรมชั่ว อันเป็นทางนำไปสู่ความเสื่อม ความทุกข์หรือทุกข์ มีดังนี้

ก. กายกรรม 3 การกระทำทางกาย

- 1) ปาณาติบาต การทำชีวิตให้ตกลง ปลงชีวิต
- 2) อทินนาทาน การถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้โดยอาการขโมย, ลักทรัพย์
- 3) กาเมสุมิฉจาร ความประพฤตินอกใจ

ข. วชิกรรม 4 การกระทำทางวาจา

- 4) มุสาวาท การพูดเท็จ

- 5) ปิสุณาวาจา วาจาต่อเสียด
 - 6) ผรุสวาจา วาจาหยาบ
 - 7) สัมผัสปลาทปะ การพูดเพื่อเจ้า
- ค. มโนกรรม 3 การกระทำทางใจ
- 8) อภิขณา พง์เง็งอยากได้ของเขา
 - 9) พยาบาท ทิดร้ายผู้อื่น
 - 10) มิจฉาทิฎฐิ เห็นผิดจากคลองธรรม⁸

2.3 หลักการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล

การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลนั้นเป็นเรื่องดำเนินชีวิตด้วยมีดังนี้ที่ควรกระทำเพราะเป็นศีลที่เป็นพื้นฐานของบุคคลทั่วไป เพื่อจะทำให้มีชีวิตของมนุษย์และสัตว์อยู่ร่วมกันได้โดยไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน หรือแม้กระทั่งมนุษย์กับมนุษย์ก็เช่นเดียวกัน อยู่ร่วมกันโดยปกติสุข และการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้นั้นจะต้องมีศีลเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

2.3.1 ศีลข้อที่ 1

ปาณาติปาตา เวรมณี หมายถึง เจตนาที่จะงดเว้นการทำร้ายผู้อื่นหรือสิ่งที่มีชีวิตอื่นให้ดับไป ลักษณะของศีลข้อที่ 1

1. การฆ่าให้ตาย
2. การทำร้ายร่างกาย
3. การทรมานทรมาน

การฆ่าให้ตาย ในการฆ่าผู้อื่นจะด้วยเหตุผลอย่างไรก็ตามขึ้นชื่อว่ามิเจตนาที่จะฆ่าแล้ว ถือว่าผิดศีลข้อที่ 1 นี้แล้ว เพราะตามธรรมชาติของสรรพสัตว์ทุกชนิดรวมทั้งมนุษย์ด้วยมีความรัก สุข เกลียด ทุกข์ เหมือนกันทุกคน ยิ่งความทุกข์เกี่ยวกับความตายแล้วยิ่งต้องหลีกเลี่ยง ซึ่งเราเรียกว่า มรณภัย หรือ มรณทุกข์นั่นเอง

การทำร้ายร่างกาย การทำร้ายร่างกายด้วยการมีเจตนาที่จะฆ่าให้ตายแต่มีเหตุบางประการที่จะทำให้การฆ่านั้นไม่สำเร็จ แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้ผู้ที่ถูกทำร้ายนั้นต้องได้รับบาดเจ็บหรือพิการไปก็มี

⁸บุญมี แทนแก้ว และคณะ , พุทธศาสน์ปรัชญา 1520201 , พิมพ์ครั้งที่ 3 , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์ , 2538) หน้า 43-44.

การทรมานทรมาน หมายถึง การทรมานสัตว์ด้วยการใช้งานอย่างหนัก สารพัดทุกอย่างในขณะเดียวกันก็ไม่ให้กินน้ำ หล้า หรืออาหาร โดยจำแนกแบบลักษณะของการทรมานไว้ 5 ลักษณะด้วยกัน

- การทรมานด้วยการใช้งาน
- การทรมานด้วยการกักขัง
- การทรมานด้วยการขนย้าย
- การเล่นสนุก
- การผจญสัตว์

2.3.2 ศิลข้อที่ 2

อทินนาทานา เวรมณี หมายถึง เจตนางดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เขาไม่ได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมย

ลักษณะของศีลข้อที่ 2

1. ทำโจรกรรม
2. เลี้ยงชีพอย่างโจรกรรม (นุ โลมโจรกรรม)
3. พุทธิกรรมคล้าย ๆ โจรกรรม (ฉายาโจรกรรม)

ทำโจรกรรม ได้แก่ การลัก การขโมย ฉกชิงวิ่งราว หรือปล้นชิงทรัพย์ ได้มีการจำแนกการโจรกรรมไว้หลายวิธี ซึ่งมีอาการต่าง ๆ ดังนี้ ลัก ลักซ่อน กรรโชก ปล้น ตู๋ ฆ้อ ฆ้อฉล ฆ้อราษฎร์ บังหลวง ลก ลวง หลอก ปลอม เบียดบัง สับเปลี่ยน ลักลอบ

เลี้ยงชีพอนุโลมโจรกรรม คือการประกอบอาชีพอย่างหนึ่ง ที่ไม่ถึงทำโจรกรรมด้วยตัวเอง แต่เป็นการสนับสนุนให้ผู้อื่นทำโจรกรรมได้ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นทำโจรกรรมด้วย เราเรียกคนที่ประพฤตินี้ว่า เลี้ยงชีพเยี่ยงโจร หรืออนุโลมโจรกรรม ซึ่งจะแยกเป็นประเภทได้ 3 ประเภท

- สมคบโจร (สมโจร) หรือสมรู้ร่วมคิดกับโจร มีพฤติกรรมเป็นไปใน การสนับสนุนให้ทำการโจรกรรมได้ง่ายขึ้น คล่องตัวขึ้น

- การปกกลอก ได้แก่ การเข้าไปทำที่ติสนิทด้วยเมื่อเห็นว่าเขามีทรัพย์สินเงินทอง ก็ทำทีให้เขาหลงเชื่อแล้วล่อลวงเอาทรัพย์เขาไป

- การรับสินบน คือ รับทรัพย์หรือสิ่งของที่เขาให้เพื่อเป็นการตอบแทนที่ตนได้ช่วยงาน เขาให้สำเร็จตามความประสงค์ซึ่งตนยอมทำผิดต่อหน้าที่ เพราะเห็นแก่อามิสสินจ้างนั้น ๆ โดยได้ช่วยเขาในทางที่ไม่ถูกต้อง

กิริยเป็นฉายาโจรกรรม คือการกระทำที่เป็นเงาแห่งโจรกรรม คือมีพฤติกรรมในการกระทำที่ล่อแหลมต่อการเป็นโจรกรรมแต่จับได้ไม่ถนัดนักเป็นที่สงสัยน่ารังเกียจของผู้คน การ

กระทำเช่นนั้นเราเรียกว่าฉ้อโกงหรือพฤติกรรมที่น่าสงสัย จึงควรหลีกเลี่ยง ท่านแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

- ผลาญทรัพย์ คือการทำลายทรัพย์สินของผู้อื่นให้เสียไป ฉิบหายไป เช่นต้องการทำร้ายเขา แต่ไม่สามารถทำได้จึงลอบไปทำลายของๆเขาแทน
- หยิบฉวย คือการถือเอาสิ่งของๆเขาไปโดยไม่คิดที่จะขโมยเป็นการถือเอาวิสาสะหรือมั่งง่าย คิดว่าไม่เป็นไรหรอก

2.3.3 ศีลข้อที่ 3

กามสุมิฉลาจารา เวมณิ หมายถึง เจตนางดเว้นจากการประพฤติกามทั้งหลาย

หญิงที่ห้ามล่วงละเมิด 3

- ภรรยาของผู้อื่น
- หญิงที่มีผู้รักษาคูแฉ
- หญิงที่มีจารีตหรือกฎหมายคุ้มครอง

ชายที่ห้ามล่วงละเมิด 2

- ชายอื่นนอกจากสามีตน
- ชายที่จารีตห้าม

หญิงที่ชายไม่ผิด 4

- หญิงที่ไม่มีสามี
- หญิงที่ไม่อยู่ในอารักขาของใคร
- หญิงที่ไม่มีจารีตห้าม
- หญิงที่เป็นภรรยาของตน

ชายที่หญิงไม่ผิด 4

- ชายที่ไม่มีภรรยา
- ชายที่ไม่มีจารีตห้าม
- ชายที่เป็นสามีของตน
- ชายที่ทำการขึ้นใจ (ตัวเองไม่ยินดี)

2.3.4 ศีลข้อที่ 4

มุสาวาทา เวมณิ หมายถึง เจตนางดเว้นจากการกล่าวเท็จ ลักษณะของศีลข้อ 4

1. มุสา
2. อนุโลมมุสา
3. ปฏิสวะ

มุสากรกล่าวเท็จที่มีเจตนาที่จะปกปิดความจริงอะไรบางอย่างไว้ จึงพูดปกปิดไว้ทั้ง ๆ ที่ตนเองก็รู้ว่าที่พูดออกไปนั้นไม่จริงตรงตามกับที่พูด

มุสาวาท การพูดเท็จ พูดปด พูดโกหก หรือพูดไม่ตรงกับความเป็นจริง เพื่อผู้ฟังหลงผิดไปจากความเป็นจริงตามคำพูดนั้น การพูดมุสามี 7 ลักษณะ

1) พูดปด พูดโกหก จงใจกล่าวคำที่ไม่จริง
2) ทนสาบาน ทำให้คำปฎิญา หรือทนสาบานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่าคำที่ตนพูดนั้นเป็นความจริง

3) ทำเล่ห์กระเท่ห์ ทำกลอุบายหรือทำกลอุบายล่อลวง

4) มารยา ทำการลวงหรือแสร้งทำ หรือเล่ห์กล

5) ทำเลศศ การแสดงอาการเป็นชั้นเชิงให้รู้ในที่ หรือทำเลศนัย

6) เสริมความ พูดเพิ่มเติมจนเกินเลยความจริง

7) อำความ พูดปิดบังความจริงบางส่วนไว้

อนุโลมสวะ คือ คำพูดที่อาจเทียบได้กับมุสา หรือคำคล้ายตามมุสา ได้แบ่งอนุโลมมุสาไว้ 2 ลักษณะ

1) พูดเสียดแทง คือคำพูดที่ผู้ฟัง ๆ แล้ว ทำให้รู้สึกเจ็บใจ หรือคำพูดที่เหน็บแนมให้เจ็บใจ หรือคำพูดแบบเยาะเย้ยประชดประชัน

2) พูดสัปถัถ การพูดที่เชื่อถือว่าไม่ได้ พูดกลับกลอกไปมาไม่อยู่กับร่องกับรอย เหาแนด้วยไม่ได้ เวลาที่พูดอย่างหนึ่ง พอพูดอีกครั้งกลับพูดไปอีกอย่างหนึ่ง เชื่อถือไม่ได้ก็ควรเว้น

ปฎิสวะ รับคำแล้วไม่ทำตามที่ได้รับปากไว้ คือการฝักฝักดอรับหรือตกลงกันไว้แล้วหรือผิดคำพูด โดยที่เจตนาเดิมไม่คิดมุสา แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ

1) ผิดสัญญา คือ การที่คนสองคนตกลงกันไว้อย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วต่อมาอีกฝ่ายหนึ่งกลับไปรับทำตามสัญญาที่ได้ตกลงกันไว้กับอีกฝ่ายหนึ่ง

2) เสียดสัจย์ เสียดความสัตย์ตรง เสียดคุณลักษณะแห่งความเป็นจริงของคน ทำให้ผู้อื่นไม่เชื่อถือในตัวของเขา ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุที่ผู้นั้นไม่ทำตามที่ได้รับคำไว้หรือไม่ทำตามสัญญาที่ให้ไว้ต่อบุคคลหนึ่ง

3) ถีนคำ คือ การรับคำขามาแล้วว่าจะทำตามนั้น ๆ แต่ภายหลังกลับไปเลิกคำนั้นเสีย ไม่ทำตามที่ได้ตกลงกันไว้

คำที่ไม่จัดเป็นมุสา

ขดาสัญญา คือ การพูดไปตามความเข้าใจของคนพูด การพูดประมาณนี้ไม่เป็นข้อห้าม ขดาสัญญาจำแนกออกเป็น 4 อย่าง

1) โวหาร การพูดไปตามความจริง นิยมของตน ตามธรรมเนียมที่จะต้องพูดหรือให้แสดงออกเช่นนั้น

2) นิยามอุปมา พูดเชิงเปรียบเทียบ เรื่องที่พูดนั้นไม่ใช่เรื่องจริง และผู้พูด ๆ ให้เห็นภาพพจน์ เป็นการเปรียบเทียบ ไม่คิดจะพูดเท็จ

3) ถ้าคำผิด คือ พูดผิดไปตามความสำคัญที่ตนเข้าใจ คือเรื่องที่พูดนั้นไม่ผิด แต่คนพูดเข้าใจว่าผิด จึงพูดว่าจริง การพูดเช่นนี้ไม่ใช่พูดเท็จ

4) พลั้ง หรือ พลั้งพลาด คือตั้งใจจะพูดอย่างหนึ่ง แต่เวลาพูดออกไปกับพลั้งปากไปพูดอย่างอื่น คือ เจตนาจะพูดอย่างหนึ่งแต่ปากพูดไปอีกอย่าง เรียกว่า พลั้งปากไปเองทั้งหมดนี้ไม่จัดเป็นการพูดมุสา

2.3.5 ศิลข้อที่ 5

สุรามรยมัชชปมาทัญจนา เวรมณี หมายถึง เจตนางดเว้นการดื่ม เครื่องดองของเมาทุกอย่าง รวมถึงเสพย์สิ่งเสพย์ติดอื่น ๆ อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท มีดังนี้

1. สุรา
2. เมรัย
3. มัชชะ
4. สิ่งเสพย์ติดอื่น ๆ

สุรา หมายถึง เหล้า หรือน้ำเมาที่กลั่นแล้ว ในปัจจุบันคือเหล้ายี่ห้อต่าง ๆ ที่มีจำหน่ายในร้าน ตลาดมากมาย มีดังนี้

- 1) สุราที่หมักด้วยแป้ง
- 2) สุราที่หมักด้วยขนม
- 3) สุราที่หมักด้วยข้าวสุก
- 4) สุราที่ใช้เชื้อทำ
- 5) สุราที่ใช้เครื่องปรุงต่าง ๆ ทำ

เมรัย คือน้ำเมาที่เกิดจากการหมัก หรือดอง หรือแช่ หรือน้ำเมาที่ยังไม่ได้กลั่นให้เป็นสุรานั้นก็เรียกว่า เมรัยเหมือนกัน ในน้ำเมาประเภทนี้จำแนกวัตถุที่ทำไว้ 5 ชนิด

- 1) เมรัยที่หมักด้วยดอกไม้
- 2) เมรัยที่หมักด้วยผลไม้ เช่น เหล้า องุ่น
- 3) เมรัยที่หมักด้วยน้ำผึ้ง
- 4) เมรัยที่หมักด้วยน้ำอ้อย
- 5) เมรัยที่ใส่เครื่องปรุงต่าง ๆ

มัชชะ หมายถึง น้ำที่ทำให้ผู้ดื่มเมา รวมความก็คือ สุราและเมรัยนั่นเอง แต่ศัพท์ว่า มัชชะนี้ รวมเอาของมีนเมาอย่างอื่นเข้าไว้ด้วย เช่น ฝิ่น กัญชา เฮโรอีน ยาบ้า ยาอี ฯลฯ อีกเป็นต้น

สิ่งเสพย์คิดอื่น ๆ อันเป็นวัตถุกลมประสาทให้มึนงง ไร้สติสัมปชัญญะ ผู้เสพ ๆ เข้าไป แล้วไม่สามารถบังคับตัวเองได้ ซึ่งก็ได้แก่ ยาบ้า เฮโรอีน ฝิ่น กัญชา กาว ทินเนอร์ และยาเสพย์คิดอื่น ๆ ในชื่ออื่น ๆ อีกมากมาย⁹

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา

2.4.1 การดำเนินชีวิตตามหลักมงคลสูตร

ความก้าวหน้าในชีวิตสำหรับทุกคน ในหลักคุณธรรมแล้ว พระพุทธองค์ได้ทรงแสดง หลักธรรมส่งเสริมจริยธรรมของบุคคลทุกระดับ ซึ่งเป็นหลักคุณธรรมแห่งความก้าวหน้าของทุกคน พระองค์ได้ทรงแสดงทั้งหลักศีล หลักคุณธรรม ข้อต่าง ๆ อีกมากที่ส่งเสริมและสอดคล้องกับพื้นฐานนั้น สามารถนำไปปฏิบัติให้สุดจดหมาย หลักธรรมนั้นคือ มงคล 38 ประการ เป็นหลักธรรมที่มีระบบและมีขั้นตอน ซึ่งเริ่มจากพื้นฐานอย่างรูปธรรมไปสู่ขั้นสูง มีดังต่อไปนี้

มงคลที่ 1 การไม่คบพาล ลักษณะของคนพาล ได้แก่ คนที่ประพฤดิชั่วทางกาย คือ ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดทางกาม ประพฤดิชั่วทางวาจา คือ พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ ประพฤดิชั่วทางใจ คือ โลภอยากได้ของเขา พยาบาท ปองร้ายเขา เห็นผิดจากคลองธรรม

มงคลข้อนี้แสดงถึงการ ไม่อยู่ร่วมในสิ่งแวดล้อมที่เลว (ปาปมิตร)

มงคลที่ 2 การคบบัณฑิต ลักษณะของบัณฑิต ได้แก่ คนที่ประพฤดิชอบทางกาย ทางวาจา ทางใจ อีกทั้งเป็นผู้ใฝ่หาวิชาความรู้อยู่เสมอ

มงคลข้อนี้แสดงถึงการคบกัลยาณมิตร

มงคลที่ 3 บูชาวัตถุและบุคคลที่ควรบูชา การบูชา มี 2 อย่างคือ อามิสบูชา ได้แก่ การบูชาด้วยเครื่องสักการะ ปฏิบัติบูชา ได้แก่ บูชาด้วยการปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ

อนึ่ง การบูชาอีกนัยหนึ่งหมายถึง การแสดงความเคารพด้วยการประนมมือ การไหว้และกราบด้วยความนอบน้อม

อนึ่ง วัตถุควรบูชา ได้แก่ สถานที่สำคัญ ๆ เช่น สังฆนียสถาน 4 ตำบล คือ

- ที่ประสูติ
- ตรัสรู้

⁹จรรณู วรรณกสิณานนท์, เบญจศีล เบญจธรรมและอุโบสถศีล, (เขตหนองแขม : โรงพิมพ์พุทธลีลา, 2544), หน้า 5-52.

- แสดงปฐมเทศนา
- ปรินิพพาน

บุคคลควรบูชา ได้แก่ พระภิกษุสงฆ์ผู้ทรงศีล บิณฑามารดา และผู้ใหญ่ที่ทรงคุณธรรม เป็นต้น
 มงคลที่ 4 การอยู่ในประเทศอันสมควร ประเทศ หมายถึง ที่อยู่ของคนตั้งแต่ตำบล อำเภอ จังหวัด ไปจนถึงประเทศ การอยู่ในที่ที่มีคนประพฤติดี ประพฤติชอบ ประกอบในสุจริตธรรม เรียกได้ว่าอยู่ในประเทศอันควร

มงคลที่ 5 ทำความดีมาก่อน ความดี หมายถึง กุศลกรรมบถ คือ ทางแห่งการทำดี 10 อย่าง จัดเป็นกายกรรม 3 คือ 1) เว้นจากการฆ่าสัตว์ 2) เว้นจากการลักทรัพย์ 3) เว้นจากการประทุษร้ายใน กาม วาจา 4 คือ 1) เว้นจากการพูดเท็จ 2) เว้นจากการพูดส่อเสียด 3) เว้นจากการพูดคำหยาบ 4) เว้นจากการพูดเพื่อเจ้า มโนกรรม 3 คือ 1) ไม่โลภ อยากได้ของเขา 2) ไม่พยายาม ปองร้ายเขา 3) เห็นชอบตามคลองธรรม

การประพฤติอยู่ในกุศลกรรมบถ 10 นี้ ในอดีต หมายถึง การพยายามฝึกทำดีจนเป็นนิสัย และบารมี

มงคลที่ 6 การตั้งต้นไว้ชอบ ได้แก่ การประกอบสุจริต เช่น ตั้งอยู่ในอิทธิบาท 4 คือ ถนอม ระวัง จิตตะ วิมังสา และตั้งอยู่ใน ทิฏฐธัมมิกัตถะ คือ ประโยชน์ในปัจจุบัน ได้แก่

อุฏฐานสัมปทา คือ มีความขยันหมั่นเพียร

อารักขสัมปทา คือ รู้จักเก็บรักษาสิ่งของที่หามาได้ รักการงานไม่ให้เสีย

กัลยาณมิตตา ได้แก่ ความมีเพื่อนเป็นคนดี

สมชีวิตา ได้แก่ การครองชีวิตอันเหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือยหรือฝืดเคืองนัก

มงคลที่ 7 ความเป็นผู้สัจมาก ได้แก่ การหาความรู้ใส่ตัวอยู่เสมอ ฟังมาก ในที่นี้หมายถึง สนใจในการศึกษาอยู่เนื่อง ๆ

มงคลที่ 8 การรู้ศิลปะ ได้แก่ การรู้จักคุณค่าแห่งความงามที่มีคุณค่าเกินกว่าราคาทางวัตถุ การรู้ศิลปะหมายถึง การฝึกฝนให้มีจิตใจอ่อนโยน ไม่แข็งกระด้าง

มงคลที่ 9 วินัย วินัย คือ การฝึกกาย วาจา ใจ ให้อยู่ในระเบียบแบบแผนที่ดี เพื่อให้การอยู่ ร่วมกันของมนุษย์เป็นไปโดยเรียบร้อยราบรื่น

มงคลที่ 10 วาจาเป็นภายิต ลักษณะของวาจาเป็นภายิต ประกอบด้วยองค์ 5 คือ พูดถูก กาลเวลา พูดจริง พูดอ่อนหวาน พูดประกอบด้วยประโยชน์ และพูดด้วยเมตตาจิต

มงคลที่ 11 การบำรุงบิดามารดา บิดามารดาจัดว่าเป็นพรหมของบุตร (เพราะมีพรหมวิหาร) เป็นบุพเพทพของบุตร ประเสริฐกว่าบุคคลอื่น ๆ เป็นบูรพาจารย์ของบุตร เป็นครูคนแรก และเป็น อาหุไนย บุคคล ผู้สมควรได้รับการบูชาของบุตร

เมื่อบิดามารดามีบุญคุณต่อบุตรดังกล่าวนี้แล้ว ดังนั้น บุตรพึงบำรุงบิดามารดาด้วยประการต่าง ๆ เช่น เลี้ยงท่านตอบ ทำกิจการงาน ดำรงวงศ์ตระกูล ประพฤติตนเป็นคนควรรับทรัพย์มรดก และเมื่อท่านล่วงลับไปแล้วทำบุญอุทิศให้

มงคลที่ 12 การสงเคราะห์บุตร การสงเคราะห์บุตร ได้แก่ ห้ามทำชั่ว ให้ทำความดี ได้ศึกษาให้มีครอบครัวที่เหมาะสม และมอบทรัพย์ให้ในเวลาอันสมควร

มงคลที่ 13 การสงเคราะห์ภรรยา ได้แก่ การครองชีวิตครอบครัวโดยรักษาน้ำใจกัน เพื่อความราบรื่นและรุ่งเรือง

มงคลที่ 14 การงานไม่เอาகுட ได้แก่ การทำงานเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ให้คั่งค้าง

มงคลที่ 15 ทาน ได้แก่ การรู้จักเอื้อเฟื้อ ไม่ใจแคบ

มงคลที่ 16 การประพฤตินิยม ได้แก่ การประพฤติอยู่ในวงกรอบแห่งความดีและถูกต้อง

มงคลที่ 17 การสงเคราะห์ญาติ หมายถึง การช่วยเหลือทั้งในด้านวัตถุและด้านคำแนะนำที่ดี

มงคลที่ 18 กรรมไม่มีโทษ ได้แก่ การคิดการกระทำในสิ่งที่ไม่มิโทษกับคนทั่วไป หรือแม้แต่กับตนเอง

มงคลที่ 19 การงดเว้นจากบาป ได้แก่ การงดเว้นสิ่งที่กำหนดงดเว้นในศาสนา

มงคลที่ 20 การสำรวมจากการดื่มน้ำเมา ขรวาสอาจดื่มน้ำเมาได้ แต่ภายในขอบเขตได้ มีการคุมสติสัมปชัญญะได้

มงคลที่ 21 ความไม่ประมาทในธรรม ได้แก่ ความมีสติ ระลึกก่อนพูด ก่อนทำ และการไม่ปล่อยใจให้เลื่อนลอย หรือมัวเมา

มงคลที่ 22 ความเคารพ ได้แก่ การเคารพนับถือผู้ที่อยู่ในศีลธรรม โดยไม่คำนึงถึงชาติวุฒิ วัยวุฒิ และคุณวุฒิ

มงคลที่ 23 ความอ่อนน้อมถ่อมตน ได้แก่ การแสดงตนเป็นคนสุภาพเรียบร้อย อ่อนโยนไม่แข็งกระด้าง

มงคลที่ 24 ความสันโดษ ได้แก่ ความยินดีเฉพาะของตนไม่อยากได้ของคนอื่น

มงคลที่ 25 มีความกตัญญู ได้แก่ การรู้จักคุณผู้ทำประโยชน์ได้

มงคลที่ 26 การพึงธรรมชาติตามกาล ได้แก่ การพยายามฟังหรือศึกษาธรรมะเพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการครองชีวิต

มงคลที่ 27 ความอดทน ได้แก่ ความอดกลั้น รู้จักยับยั้งใจในเมื่อกระทบกับสิ่งที่ไม่พอใจ

มงคลที่ 28 ความเป็นคนว่านอนสอนง่าย ได้แก่ การไม่มีทิฐิมานะ รับฟังคำตำหนิหรือคำแนะนำของคนอื่น

มงคลที่ 29 การได้เห็นสมณะ ได้แก่ การเข้าใกล้สมณะชีพรหมณ์ เพื่อรับโอวาท

มงคลที่ 30 การสนทนาธรรมตามกาล การสนทนาธรรมย่อมมีแต่คุณ ไม่มีโทษ เพราะไม่เกี่ยวกับผลได้ผลเสียทางวัตถุ

มงคลที่ 31 ตบะ ได้แก่ การทำให้กิเลสเบาบาง

มงคลที่ 32 พรหมจรรย์ ได้แก่ ความประพฤติอันประเสริฐ ซึ่งมีจำแนกไว้ 10 ประการด้วยกัน ประการหนึ่งที่สำคัญคือ เวชยวัจจะ ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น

มงคลที่ 33 การเห็นอริยสัจ การรู้ซึ่งเกี่ยวกับอริยสัจ 4 ย่อมก่อให้เกิดความสบายใจ และครองชีพด้วยความผาสุก

มงคลที่ 34 การทำนิพพานให้แจ้ง หมายถึง การเพียรพยายามเพื่อบรรลุโมกขธรรม คือ ไม้ไผ่แต่ทางโลกียวิสัย รู้จักการดำเนินถึงโลกุตตรสุข

มงคลที่ 35 จิตไม่หวั่นไหวด้วยโลกธรรม ได้แก่ การไม่หวั่นไหวเพราะขาด ลาภ ยศ สุข สรรเสริญ หรือการฟุ้งเฟ้อเพราะมีลาภ ยศ สุข สรรเสริญ

มงคลที่ 36 จิตไร้โรค ได้แก่ การรู้จักระงับความเศร้าโศก

มงคลที่ 37 จิตปราศจากธุลี ได้แก่ การละทิ้งกิเลสอันเป็นเครื่องเศร้าหมองทั้งหลาย

มงคลที่ 38 จิตเกษม ได้แก่ การมีจิตที่ปลอดโปร่ง ปราศจากโลภะ โมหะ โทสะ และมีจิตปฏิสังขรณ์ คือ ทำจิตให้บรรลุนิพพานนั่นเอง

มงคล 38 ประการที่กล่าวมาทั้งหมด เป็นหลักธรรมทำให้การดำเนินชีวิตของบุคคล ครอบครัว สังคม และประเทศชาติโดยส่วนรวม จะอยู่อย่างมีความสุข มีความร่มเย็น ผาสุก ปราศจากโจรผู้ร้าย ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน มีประชาชนจำนวนไม่น้อยที่ปฏิบัติได้ ทำให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า มีความสุขโดยส่วนรวม¹⁰

¹⁰ เตือน คำดี, ดร., พุทธปรัชญา, พิมพ์ครั้งที่ 1, (เขตบางกอกน้อย : โรงพิมพ์ โอ.เอ. พรินต์ติ้ง เฮ้าส์, 2534), หน้า 176-178.

2.5 หลักการของโรงเรียนวิถีพุทธ

โรงเรียนวิถีพุทธ คือ โรงเรียนระบบปกติทั่วไปที่นำหลักธรรมพระพุทธศาสนามาใช้หรือประยุกต์ใช้ในการบริหารและการพัฒนา ผู้เรียน โดยรวมของสถานศึกษา เน้นกรอบการพัฒนาตามหลักไตรสิกขาอย่างบูรณาการ

รูปแบบโรงเรียนวิถีพุทธ

จุดเน้น โรงเรียนวิถีพุทธดำเนินการพัฒนาผู้เรียน โดยใช้หลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิอย่างบูรณาการ ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการพัฒนา “การกิน อยู่ คู่ ฟัง เป็น” คือ มีปัญญาารู้เข้าใจในคุณค่าแท้ ใช้กระบวนการทางวัฒนธรรมแสวงปัญญา และมีวัฒนธรรมเมตตา เป็นฐานการดำเนินชีวิต โดยมีผู้บริหารและคณะครูเป็นกัลยาณมิตรการพัฒนา

ลักษณะโรงเรียนวิถีพุทธ เน้นการจัดสภาพทุก ๆ ด้าน เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตามหลักพุทธธรรมอย่างบูรณาการ โดยส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงามตามหลักลักษณะแห่งปัญญา วุฒิธรรม 4 ประการ คือ

1. สัมปยุตสังเสวะ หมายถึง การอยู่ใกล้คนดี ใกล้ผู้รู้ มีครู อาจารย์ดี มีข้อมูล มีสื่อที่ดี
2. สัทธัมมัสสวณะ หมายถึง เอาใจใส่ศึกษาโดยมีหลักสูตร การเรียนการสอนที่ดี
3. โยนิโสมนสิการ หมายถึง มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ พิจารณาหาเหตุผลที่ดีและถูกวิธี
4. ชัมมานุวัตรัมปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตได้ถูกต้อง

เหมาะสม

การจัดสภาพของ โรงเรียนวิถีพุทธ ประกอบไปด้วย ด้านกายภาพ คือ อาคารสถานที่ ห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม เป็นต้น ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต เช่น กิจกรรมประจำวัน กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมนักเรียนต่าง ๆ ด้านการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่การกำหนดหลักสูตร สถานศึกษา การจัดหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ จนถึงกระบวนการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ในการปฏิบัติต่อกันระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน หรือครูกับครู เป็นต้น และด้านการบริหารจัดการ ตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ จุดเน้น การกำหนดแผนปฏิบัติการ การสนับสนุนติดตาม ประเมินผลและพัฒนาต่อเนื่อง ซึ่งการจัดสภาพในแต่ละด้าน จะมุ่งเพื่อให้การพัฒนานักเรียนตามระบบไตรสิกขา ดำเนินได้อย่างชัดเจน มีประสิทธิภาพ ดังเช่น การจัดด้านกายภาพ ควรเป็นธรรมชาติ สภาพแวดล้อมที่ชวนให้มีจิตใจสงบ ส่งเสริมปัญญา กระตุ้นการพัฒนา ศรัทธา และศีลธรรม กิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต กระตุ้นให้การกิน อยู่ คู่ ฟัง ดำเนินด้วยสติสัมปชัญญะ เป็น ไปตามคุณค่าแท้ด้านการเรียนการสอน บูรณาการพุทธธรรมในการจัดการเรียนรู้ชัดเจน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ เอื้ออาทร เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ส่งเสริมทั้งวัฒนธรรมเมตตา และวัฒนธรรมแสวงปัญญา เป็นต้น

การบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธ มีขั้นตอนสำคัญ เช่น การเตรียมครู เตรียมทั้งบุคลากร ผู้เกี่ยวข้อง แผนงาน ทรัพยากร ที่มุ่งเน้นสร้างศรัทธาและฉันทะในการพัฒนา การดำเนินการจัดสภาพและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จัดเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงามหรือปัญญาวัชรธรรม ในการพัฒนาผู้เรียน การดำเนินการพัฒนาทั้งผู้เรียนและบุคลากรตามระบบไตรสิกขาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้สภาพและองค์ประกอบที่จัดไว้ข้างต้น ขึ้นต่อมาคือ การดูแลสนับสนุนใกล้ชิด ด้วยทำทีของความ เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ที่จะทำให้การพัฒนานักเรียนและงานดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อจากนั้นมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วยอิทธิบาท 4 และหลักอุปัฏฐาธรรม คือ ความไม่สันโดษในกุศลธรรม และความไม่ระย่อในการพากเพียร เป็นต้น ขึ้นสุดท้ายของกระบวนการบริหาร แต่เป็นฐานสู่การพัฒนาในลำดับต่อไปคือ ขึ้นประเมินผลและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

ลักษณะการถือกุศลสัมพันธ์ โรงเรียนวิถีพุทธและชุมชน จะมีลักษณะของการร่วมมือทั้งสถานศึกษา บ้าน วัด และสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน ด้านศรัทธาและฉันทะ ที่จะพัฒนาทั้งนักเรียน และสังคมตามวิถีแห่งพุทธธรรม เพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน

การพัฒนามุคลากรและคุณลักษณะบุคลากร การพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธแม้จะยึดผู้เรียน เป็นสำคัญ แต่บุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารและครู มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นปัจจัยให้ ผู้เรียนพัฒนาได้อย่างดี ทั้งการเป็นผู้จัดการเรียนรู้ และการเป็นแบบอย่างที่ดีในวิถีชีวิตจริง ใน ลักษณะสอนให้รู้ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น การพัฒนามุคลากรของสถานศึกษา มีความจำเป็นต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่องหลากหลายวิธีการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมการปฏิบัติธรรมใน ชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ เพื่อให้บุคลากรมีคุณลักษณะที่ดีตามวิถีพุทธ เช่น ศรัทธาในพระพุทธศาสนา และพัฒนาตนให้ดำเนินชีวิตที่ดำรง และเลิกอบายมุข การถือศีล 5 เป็นนิจ ความเป็นกัลยาณมิตรต่อ ศิษย์และเป็นแบบอย่างที่ดี¹¹

แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ

ภาพอันงดงามของ โรงเรียนวิถีพุทธ เป็นภาพที่สะท้อนถึงการนำหลักธรรมใน พระพุทธศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักไตรสิกขามาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และแสดงถึงความ พยายามนำหลักพุทธธรรมต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างชัดเจน โดยให้มี รูปแบบที่หลากหลายตามความเหมาะสมของสถานศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียน ได้ดีที่สุดที่สุดพร้อมกับ

¹¹ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2548), หน้า 5-10.

สร้างสรรค์ สภาพการดำเนินงานที่ผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนมีความสุขและได้พัฒนาสู่ชีวิตและสังคมที่ค้ำจุน
ควบคู่กันไป

เมื่อ โรงเรียนพัฒนาสู่วิถีพุทธและได้พัฒนาจนเป็น โรงเรียนวิถีพุทธที่ชัดเจนจะสังเกต ได้ถึง
ความเปลี่ยนแปลงและประโยชน์อันมากมายที่เกิดตามมา ที่เปี่ยมไปด้วยความงดงามและคุณค่าอาทิ

1. นักเรียน ได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่างๆ อย่าง
ชัดเจนพร้อมกับการพัฒนาปัญญาและด้านอื่น

2. การพัฒนาผู้เรียนที่เกิดขึ้นชัดเจนจะเป็นที่เชื่อชอบและเชิดชมของผู้ปกครอง ครู อาจารย์
และชุมชน

3. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศปฏิสัมพันธ์ของ โรงเรียนจะดีขึ้นมากในลักษณะที่เกื้อกูล
ต่อการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน ทั้งศีล สมาธิ และปัญญา

4. บุคลากรใน โรงเรียนพัฒนาตนเองทั้งวิธีการทำงานและวิถีชีวิตทำให้สภาพการทำงานมี
ความสุขมีคุณค่าเพิ่มชีวิตส่วนตัวพัฒนาสู่ ความสะอาด สว่าง สงบชัดเจนเพราะความเป็นวิถีพุทธ
ช่วยกล่อมเกลตา

5. โรงเรียน โดยครู ผู้บริหาร บุคลากรและนักเรียน เป็นแบบอย่างต่อสังคม อีกเป็นพลังการ
พัฒนาสังคมวงกว้างให้ค้ำจุนยิ่งขึ้น

วิถีปฏิบัติ

แนวการดำเนินการและจังหวะก้าวของ โรงเรียนวิถีพุทธ แต่ละแห่งจะมีความแตกต่างกัน ได้
ตามลักษณะเฉพาะของแต่ละสถานศึกษาอย่างไรก็ตาม การก้าวอย่างชัดเจนจะมีโอกาสเกิดขึ้น ได้
จากความพยายามในการพัฒนาผู้เรียนทั้งศีล สมาธิ ปัญญา ควบคู่กันไปอย่างบูรณาการ บนวิถีการ
ดำเนินชีวิตธรรมดาที่ส่งเสริมการพัฒนา “ การกิน อยู่ คู่ พึ่ง ให้เป็น ” คือการดำเนินชีวิตได้อย่าง
รู้เท่าทันและจัดการได้ในลักษณะที่จะก่อนประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
ให้มากที่สุด

โรงเรียนสามารถนำไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมต่อไปประกอบด้วยประเด็นดังนี้

1. การบริหารจัดการ โรงเรียนวิถีพุทธ
2. การจัดวิถีพุทธสู่วิถีการเรียนรู้
3. กิจกรรมเสนอแนะการพัฒนา
4. การพัฒนาบุคลากรและคุณลักษณะบุคลากรที่คาดหวัง
5. การเกื้อกูลสัมพันธ์โรงเรียนวิถีพุทธและชุมชน

การบริหารจัดการโรงเรียนวิถีพุทธ

การพัฒนาสู่โรงเรียนวิถีพุทธที่ชัดเจนมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบและลำดับขั้นตอนที่เป็นระบบ และลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบต่อไปนี้ (พิจารณาปรับใช้ได้ตามความเหมาะสม)

1. **ขั้นเตรียมการ** ที่จะให้การจัดโรงเรียนวิถีพุทธดำเนินไปโดยสะดวกด้วยศรัทธาและฉันทะ
2. **ขั้นดำเนินการจัดสภาพและองค์ประกอบ** ที่จะเป็นปัจจัยเป็นกิจกรรมเป็นเครื่องมือสู่การพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะแห่งปัญญาวัชรธรรม
3. **ขั้นดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตามระบบไตรสิกขา** ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เป็นหัวใจของการดำเนินการโรงเรียนวิถีพุทธ ซึ่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
4. **ขั้นดูแลสนับสนุนใกล้ชิด** ที่จะช่วยให้ดำเนินการทุกส่วนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วยท่าทีความเป็นกัลยามิตร
5. **ขั้นตอนปรับปรุงพัฒนาต่อเนื่อง** ที่จะเน้นย้ำการพัฒนาว่าต้องมีมากขึ้นๆ ด้วยหลักอิทธิบาท 4 และอุปัฏฐาธรรม
6. **ขั้นประเมินผลและเผยแพร่ผลดำเนินการ** ที่จะนำข้อมูลผลการดำเนินงานสู่การเตรียมการที่จะดำเนินการในรอบต่อไป เช่นในปีต่อไป หรือให้กับโครงการต่อเนื่องอื่นและนำผลสรุปจัดทำรายงานผลการดำเนินงานแจ้งแก่ผู้เกี่ยวข้องให้ทราบ

จากเนื้อความดังกล่าวมาสรุปได้ว่า โรงเรียนวิถีพุทธ ควรยึดหลักธรรมในพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา อย่างบูรณาการ ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการพัฒนา “การกิน อยู่ คู่ พัง เป็น” คือ มีปัญญารู้เข้าใจในคุณค่าแท้ การเกื้อกูลสัมพันธ์ โรงเรียนวิถีพุทธและชุมชนจะต้องมีความร่วมมือทั้งสถานศึกษา บ้าน วัด และและสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน ด้วยศรัทธาและฉันทะ ในพระพุทธศาสนาและพัฒนาตนให้ดำเนินชีวิตที่ดั่งงาม ละเลิกอบายมุข การถือศีล 5 เป็นนิจ ความเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์ และการเป็นแบบอย่างที่ดี และมีการส่งเสริมการปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวัน เพื่อให้บุคคลากรมีคุณลักษณะที่ดีตามวิถีพุทธ

2.6 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

สภาพพื้นที่ทำการวิจัยนั้น โดยภาพรวมนับตั้งแต่โรงเรียนในกลุ่มตำบลทาสบเส้า อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 เครือข่ายแม่ทา 1 มีโรงเรียนดังนี้ โรงเรียนบ้านคอยแก้ว โรงเรียนบ้านผาตั้ง โรงเรียนจำตาเทียร โรงเรียนบ้านร้องเรือ โรงเรียนบ้านห้วยท่า โรงเรียนบ้านทาสาลา โรงเรียนบ้านดงสารภี โรงเรียนวัดอรุณาราม สภาพพื้นที่โดยภาพรวมแล้ว มีรายละเอียดดังนี้

2.6.1 โรงเรียนบ้านคอยแก้ว

สภาพพื้นที่จำนวนเนื้อที่ 7 ไร่ ทิศเหนือติดบ้านของชาวบ้าน ทิศใต้ติดสวนลำไย ทิศตะวันออกติดแม่น้ำท่า ทิศตะวันตกติดถนน สภาพเป็นที่ราบเรียบ

อาชีพ ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ทำการเกษตรกรรม ค้าขาย รับจ้าง หาของป่ามาขาย

2.6.2 โรงเรียนบ้านผาดัง

สภาพพื้นที่ เป็นที่ราบ และที่ลุ่ม มีป่าไม้ มีเนื้อที่จำนวน 20 ไร่ ทิศเหนือติดทางหลวงแผ่นดิน ทิศใต้ติดทางรถไฟ ทิศตะวันออกติดหมู่บ้าน และสวนลำไยของชาวบ้าน ทิศตะวันตก ติดสวนป่า

อาชีพของประชากร ทำนา ทำไร่ การเกษตร ค้าขาย หาของป่ามาขาย รับจ้าง รับราชการ

2.6.3 โรงเรียนบ้านจำตาเหิร

สภาพพื้นที่ เป็นที่ราบสูงบนเขา มีเนื้อที่ 4 ไร่เศษ ทิศเหนือติดสวนป่า ทิศใต้ติดสวนป่า ทิศตะวันออกติดป่าสงวนแห่งชาติ ทิศตะวันตก ติดทางหลวงแผ่นดิน

อาชีพของประชากร ทำนา ทำไร่ ทำสวน ทำการเกษตร ค้าขาย หาของป่ามาขาย รับจ้าง รับราชการ

2.6.4 โรงเรียนเทศบาล

สภาพพื้นที่ เป็นที่ราบ มีเนื้อที่ 5 ไร่เศษ ทิศเหนือติดถนนในหมู่บ้าน บ้านเรือนราษฎร ทิศใต้ติดถนนในซอย ทิศตะวันออกติดบ้านเรือนราษฎร ทิศตะวันตก ติดสถานีตำรวจ อำเภอแม่ทา

อาชีพของประชากร ทำนา ทำไร่ ทำสวน ทำการเกษตร ค้าขาย รับจ้าง รับราชการ

2.6.5 โรงเรียนห้วยทา

สภาพพื้นที่ เป็นที่ราบและที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 15 ไร่เศษ ทิศเหนือติดบ้านเรือนราษฎร ทิศใต้ติดถนนในหมู่บ้าน ทิศตะวันออกติดสวนชาวบ้าน ทิศตะวันตก ติดถนนในหมู่บ้าน

อาชีพของประชากร ทำนา ทำไร่ ทำสวน ทำการเกษตร ค้าขาย หาของป่ามาขาย รับจ้าง รับราชการ ประดิษฐ์หัตถกรรม

2.6.6 โรงเรียนบ้านร้องเรือ

สภาพพื้นที่ เป็นที่ราบ ที่ราบลุ่ม มีเนื้อที่ 5 ไร่เศษ ทิศเหนือติดทางรถไฟ ทิศใต้ติดสวนราษฎร ทิศตะวันออกติดสวนราษฎร ทิศตะวันตก ติดถนนในหมู่บ้าน

อาชีพของประชากร ทำนา ทำไร่ ทำสวน ทำการเกษตร ค้าขาย หาของป่ามาขาย รับจ้าง รับราชการ และรับราชการการเมือง

โรงเรียนบ้านดงสารภี

สภาพพื้นที่ เป็นที่ราบสูง มีเนื้อที่ประมาณ 4 ไร่เศษ ทิศเหนือติดบ้านเรือนราษฎร ทิศใต้ติดบ้านเรือนราษฎร ทิศตะวันออกติดสวนราษฎร ทิศตะวันตก ติดถนนในหมู่บ้าน

อาชีพของประชากร ทำนา ทำไร่ ทำสวน ทำการเกษตร ค้าขาย หาของป่ามาขาย รับจ้าง รับราชการ

โรงเรียนวัดอรัญญาราม

สภาพพื้นที่ เป็นที่ราบเรียบ มีเนื้อที่ประมาณ 5 ไร่เศษ ทิศเหนือติดถนนในหมู่บ้าน ทิศใต้ติดบ้านเรือนราษฎร ทิศตะวันออกติดถนนในหมู่บ้าน ทิศตะวันตก ติดวัดอรัญญาราม

อาชีพของประชากร ทำนา ทำไร่ ทำสวน ทำการเกษตร ค้าขาย หาของป่ามาขาย รับจ้าง รับราชการ

กล่าวโดยสรุปแล้ว ส่วนใหญ่สภาพพื้นที่จะเป็นที่ราบลุ่ม มีเนื้อที่พอประมาณ เป็นโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก อาชีพส่วนใหญ่จะทำการเกษตร หาของป่ามาขาย ค้าขาย รับจ้าง เป็นส่วนใหญ่ ประชากรมีความขยันขันแข็ง อดทน มีความมุมานะในการทำมาหากิน

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุณีย์ กัลป์ยะจิตร ได้วิจัยเรื่อง “การนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา” พบว่า “การนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันของเยาวชนพบว่า ไม่เคยหิบบของเพื่อนเอาไปเป็นของตัวเอง ตัว แสดงให้เห็นว่าเยาวชนรักษาศีลข้อ 2 และเยาวชนมีการพูดหยาบคายทุกวัน แสดงให้เห็นว่าเยาวชนละเลยและไม่ปฏิบัติตามศีลข้อ 4 อายุ การศึกษาและสถานภาพการสมรสของบิดามารดากับการนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวัน จากการทดสอบทางสถิติพบว่า ความแตกต่างดังกล่าว ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือผู้ปกครองกับการนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด และจากการทดสอบทางสถิติพบว่า ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่ต่างกันมีการนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ ฐานการกระทำผิดผิด ระยะเวลาที่ศาลตัดสินลงโทษและจำนวนครั้งของการถูกจับกุมไม่เป็นไปตามสมมติฐาน¹²

พระมหาภานิต สุขวรรณดี (สุภาสิโต) ศึกษาเรื่อง “การรักษาศีล 5 ของนักศึกษาภาคสมทบ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย” พบว่า นักศึกษามีการรักษาศีล 5

¹²สุณีย์ กัลป์ยะจิตร, “การนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา”, วารสารสมาคมนักวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : ส่วนผลิตวารสารสมาคมนักวิจัย), 2548, หน้า 19-20.

บางวันมากกว่าทุกวัน มีความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับสูง และมีความสนใจในพระพุทธศาสนามาก แต่มีการศึกษาหลักธรรมในวันอาทิตย์มีน้อย ส่วนความสนใจในพระพุทธศาสนาและการศึกษาหลักธรรมบางข้อ มีความสัมพันธ์กับการรักษาศีล 5 คือ 1) การพูดคุยหรือสนทนาธรรมกับเพื่อน ๆ 2) มีโอกาสไปพักที่วัดและอยู่ปฏิบัติธรรม 3) ศึกษาธรรมจากหลักสูตรพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ 4) ศึกษาธรรมจากโครงการเข้าค่ายคุณธรรม 5) ศึกษาธรรมจากการอ่านหนังสือธรรมะ และสิ่งตีพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับระดับการรักษาศีล 5 คือ $P < 0.05$ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

การรักษาศีล ข้อที่ 1 พบว่า นักศึกษากันอยู่ในห้องนอนบางวัน มีร้อยละ 61.1 การรักษาศีล ข้อที่ 2 พบว่า นักศึกษาที่เสียภาษีตรงตามเวลาที่กำหนดทุกครั้ง มีร้อยละ 49.1 การรักษาศีลข้อที่ 3 พบว่า นักศึกษาที่เคยจับหรือพูดจาในเชิงขู่สาวกับคนที่ไม่ใช่แฟนในบางวัน มีร้อยละ 52.0 การรักษาศีลข้อที่ 4 พบว่า นักศึกษาที่ไม่เคยพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจผิด มีร้อยละ 58.4 การรักษาศีลข้อ 5 พบว่า นักศึกษาที่ไม่ค้ำน้ำมาหรือสุรา เพราะถูกเพื่อนบังคับ มีร้อยละ 49.1¹³

กฤษฎิ์ ถ้ำสมภพ ได้วิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนในอำเภอพรหมพิรามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 “โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหาทางจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนในอำเภอพรหมพิราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 และนำเสนอแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนมาตรฐานที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนครูในอำเภอพรหมพิราม ผลการวิจัยพบว่า” สภาพปัญหาอยู่ในระดับมากมีประเด็นเดียว คือความกตัญญูกตเวที ได้แก่ ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่ผู้ปกครองและครูอาจารย์ สภาพปัญหาในระดับปานกลางพบได้ในทุกด้าน และแนวทางพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรม คือปลูกฝังให้เด็กมีคุณธรรมและจริยธรรมโดยครูและผู้ปกครองปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีและยกย่องเชิดชูผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม สอดแทรกเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมในการเรียนการสอนหรือกิจกรรม และจัดอบรมธรรมะจนเด็กคุ้นเคยและปฏิบัติตนเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม ส่วนด้านค่านิยมที่พึงประสงค์คือจัดกิจกรรมรณรงค์การประหยัดและรู้คุณค่าของของใช้ และส่งเสริมให้เด็กภูมิใจและดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย โดยจัดกิจกรรมประกวดเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญา

¹³พระมหาภายิต สุขวรรณดี (สุภาสิด), “การรักษาศีล 5 ของนักศึกษาภาคสมทบ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยญาณสังวร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2547, 63 หน้า.

ท้องถิ่น และสอดคล้องความเป็นไทยในการเรียน รวมถึงปลูกฝังให้เด็กประยุกต์นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในชีวิตประจำวัน¹⁴

เสาวรีย์ ตะโพนทอง ได้วิจัยเรื่อง “ผลที่ได้รับจากการที่ได้เข้าค่ายพุทธบุตรของนักศึกษาโครงการ” ผลการวิจัยพบว่า “การนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันหลังผ่านโครงการอบรมค่ายพุทธบุตร นักศึกษาส่วนใหญ่เมื่ออบรมผ่านไปแล้วมีการนำหลักธรรมไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 2 วัน พฤติกรรมของนักศึกษาที่ผ่านการอบรมจากค่ายพุทธบุตรแล้ว จะมีพฤติกรรมการปฏิบัติธรรมระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลอื่น ได้แก่ เพศ อายุ ลักษณะที่พักอาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักศึกษาที่ผ่านการอบรมจากค่ายพุทธบุตร ส่วนพฤติกรรมของนักศึกษาก่อนเข้าค่ายพุทธบุตรนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมหลังจากการเข้าค่ายผ่านไป แล้ว ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะที่พบจากการเข้าค่ายพุทธบุตรของนักศึกษา ซึ่งตอบแบบสอบถามมา 76 คน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 115 คน มีปัญหา คือ เมื่ออบรมแล้วจะนำหลักธรรมไปปฏิบัติต่อบ้านนั้น ทำได้ยาก เพราะเวลาและสถานที่ไม่สะดวก ร้อยละ 52.6 ส่วนข้อเสนอแนะคือ ควรให้สถาบันการศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดไปทัศนศึกษาหรือไปเข้าค่ายพุทธบุตรตามสถานที่ต่าง ๆ ร้อยละ 67.1”¹⁵

สมมาส เส็งสุย ได้วิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การใช้เบญจศีลเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนท่านครุณาณวโรภาสอุทิศ ตำบลปากนคร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความรู้และปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนท่านครุณาณวโรภาสอุทิศ 2) เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การใช้เบญจศีลเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนท่านครุณาณวโรภาสอุทิศ 3) เพื่อทดลองยุทธศาสตร์การใช้เบญจศีลเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนท่านครุณาณวโรภาสอุทิศ ขั้นที่ 1 เพื่อศึกษาความรู้และการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียน

จากเอกสารและงานวิจัย พบว่า เหตุที่นักเรียนขาดความรู้และการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเพื่อพัฒนาคุณธรรม เพราะไม่เห็นโทษที่แท้จริงของการขาดศีล เพราะไม่เห็นคุณค่าที่แท้จริงของ

¹⁴ ภูษิต ล้ำสมภพ, “แนวทางพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนในอำเภอพรมพิราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม), 2550, 142 หน้า.

¹⁵ เสาวรีย์ ตะโพนทอง, “ผลที่ได้รับจากการเข้าค่ายพุทธบุตรของนักศึกษาโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง”, วารสารสมาคมนักวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : ส่วนผลิตวารสารสมาคมนักวิจัย), 2549, หน้า 61-63.

การมีสติเพราะเข้าใจผิดว่าศีลต้องรับจากพระเท่านั้น เพราะกลัวว่าเมื่อรับศีลแล้วถ้าขาดศีลจะเป็นบาปเพราะนี่ก็กิจที่จะต้องคอยระวังรักษาศีลอยู่เป็นประจำ

สำหรับการศึกษาข้อมูลภาคสนาม โดยการสนทนากลุ่มของผู้วิจัยกับกลุ่มครูและกลุ่มนักเรียน จำนวน 2 ครั้ง พบว่า ปัญหาความรู้และการปฏิบัติตนตามหลักเบญจศีล สรุปได้ดังนี้ นักเรียนขาดความรู้และการปฏิบัติตนในเรื่องการเว้นจากการทำร้ายเบียดเบียนร่างกายซึ่งกันและกัน ในด้าน คุณค่าและประโยชน์ ขาดความรู้และการปฏิบัติตนในเรื่องการเว้นจากการเอาสิ่งของของผู้อื่น โดยอาการแห่งขโมย ในด้านจุดมุ่งหมายและประโยชน์ ขาดความรู้และการปฏิบัติตนในเรื่องการเว้นจากการประพฤติดีกในกามในด้านการปฏิบัติตน การครองตนเป็นพลเมืองที่ดี ขาดความรู้และการปฏิบัติตนในเรื่องการเว้นจากการกล่าวคำเท็จอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน ในด้านการพูดคำหยาบ พูดเพื่อเจ้อ ขาดความรู้และการปฏิบัติตนในเรื่องการเว้นจากการดื่มสุราของมึนเมาอันเป็นเหตุให้เกิดความประมาทขาดสติในด้านของคุณค่า : dd :

ขั้นที่ 2 พัฒนายุทธศาสตร์การใช้เบญจศีลเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนท่านครูญาณวโรภาสอุทิศ ประกอบด้วย 1) ปัญหาและความจำเป็น 2) จุดมุ่งหมายของชุดฝึกอบรม 3) หน่วยการอบรมและตรวจสอบ โครงร่างยุทธศาสตร์การใช้เบญจศีลเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนา ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านภาษาไทย จำนวน 15 คน และอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม พบว่าโครงร่างยุทธศาสตร์การใช้เบญจศีลเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนมีความเหมาะสมและสอดคล้อง โดยสรุปอยู่ในระดับมากและนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำก่อนจะนำไปทดลองภาคสนาม

ขั้นที่ 3 ผลการทดลองยุทธศาสตร์การใช้เบญจศีลเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนขึ้นไปทดลองใช้ปฏิบัติการฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 คน โดยมีการวัดก่อนและหลังปฏิบัติการด้านความรู้ พบว่า

1. ด้านความรู้เรื่องเว้นจากการทำร้ายเบียดเบียนร่างกายซึ่งกันและกัน ก่อนและหลังการทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ด้านความรู้เรื่องเว้นจากการเอาสิ่งของผู้อื่น โดยอาการแห่งขโมย ก่อนและหลังการทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ด้านความรู้เรื่องเว้นจากการประพฤติดีกในกาม ก่อนและหลังการทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ด้านความรู้เรื่องเว้นจากการกล่าวคำเท็จที่เป็นเหตุให้ผู้อื่นเดือดร้อน ก่อนและหลังการทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ด้านความรู้เรื่องเว้นจากการ

คัมสุราของมินเมาอันเป็นเหตุเกิดความประมาท ขาดสติ ก่อนและหลังการทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมด้านทักษะ พบว่า

1. พฤติกรรมที่ประกอบด้วยคุณธรรมทางกายระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะที่ประกอบด้วยคุณธรรมทางกายเพิ่มขึ้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. พฤติกรรมที่ประกอบด้วยคุณธรรมทางวาจาระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะที่ประกอบด้วยคุณธรรมทางวาจาเพิ่มขึ้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05¹⁶

บัญชา เกียรติจรุงพันธ์ ได้วิจัยเรื่องการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการผลิตหนังสือสำหรับเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมหัวข้อบุญกิริยาวัตถุ 10 และมงคลชีวิต 38 ในกระบวนการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ฝึกตน และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปสอดแทรกหรือประยุกต์ใช้ในการผลิตหนังสือสำหรับเด็กได้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ความรู้พื้นฐานของนักศึกษา ก่อนผ่านกระบวนการเรียนรู้ พบว่านักศึกษาเข้าใจว่าบุญ หมายถึงความดีงาม ความสุขใจ ส่วนคำว่ามงคล เข้าใจว่าหมายถึง สิ่งที่ดีงามยอมรับ รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีด้วย อีกทั้งเข้าใจว่าการถือฤกษ์ยามยามดี เป็นส่วนหนึ่งของมงคลชีวิตด้วย ในด้านการปฏิบัติตนของนักศึกษา หลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมแล้ว พบว่ามีความเข้าใจความหมายของหลักธรรมะและแนวทางปฏิบัติตนมากขึ้น รู้สึกยินดีที่สามารถทำบุญได้โดยไม่ต้องใช้เงิน อีกทั้งพบว่า นักศึกษามีความพยายามที่จะประพฤติตนให้ดีขึ้น และสามารถสร้างมงคลให้แก่ชีวิตตนเองได้ ผลการผลิตงานรายบุคคล พบว่านักศึกษาสะท้อนแนวคิดด้านคุณธรรมจากข้อความที่เป็นอักษรภาพหรือวรรณรูป (Concrete Poetry) ได้ดี ส่วนความคิดผ่านหนังสือสำหรับเด็กเป็นรายบุคคล พบว่าสะท้อนคุณธรรมออกมาในภาพรวมไม่สามารถแบ่งได้ชัดเจนว่าอยู่ในหลักธรรมะกลุ่มใด ได้แก่ ความกตัญญู ไม่อายนที่จะทำความดี ไม่ละโมภ ความมีคุณค่าในตัวเอง การให้อภัย รู้จักแบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์ รู้จักหน้าที่ของตน ช่วยเหลือผู้อื่น มารยาทที่ดี ให้อภัยและให้โอกาสผู้อื่น ในด้านแนวคิดจากการจัดทำงานกลุ่ม พบว่ามีการสะท้อนคุณธรรมผ่านหนังสือสำหรับเด็กที่ซับซ้อนมากขึ้น ได้แก่การ

¹⁶สมมาต เส็งสุข, “พุทธศาสตร์การใช้เบญจศีลเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนท่านครุณามวโรภาสอุทิศ ตำบลปากนคร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (ครุศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี), 2548, 179 หน้า.

เดินทางหาสัจธรรม และคุณค่าแห่งประสบการณ์ชีวิต การแสดงความกตัญญูอย่างถูกวิธี การมีความดีในตนเองและใช้ความดีนั้นเป็นแสงสว่างส่องทางดำเนินชีวิต การรู้จักหน้าที่และมีมารยาทในสังคม การทำบทบาทหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด การไม่อิจฉาริษยาเบียดเบียนคนอื่น ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการแบ่งปัน ความมีคุณค่าแห่งตนเองและมีมุทิตาจิตต่อบุคคลอื่น¹⁷

รัศมี วุฒิสาน ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคมโดยการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม อำเภอหนองวัวซอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 จังหวัดอุดรธานี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาครูให้มีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้น พัฒนาการให้มีทักษะการสอนจริยธรรม โดยวิธีการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและเพื่อศึกษาผลการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมนักเรียน ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นขั้นตอนศึกษาสภาพ ปัจจุบัน ปัญหาการพัฒนาจริยธรรมของโรงเรียนและศึกษาความต้องการในการพัฒนาจริยธรรมและทักษะการสอนจริยธรรม โดยวิธีการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม ครูผู้สอนระยะที่ 2 พัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะการสอนจริยธรรมของครู เป็นขั้นตอนการฝึกอบรมพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะการสอนจริยธรรม โดยวิธีการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม ระยะที่ 3 พัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมนักเรียนเป็นขั้นตอนที่ครูนำความรู้ การปฏิบัติจริงในการพัฒนาเหตุผล เชิงจริยธรรมนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันปัญหาการพัฒนาจริยธรรมตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนมีการสำรวจปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจริยธรรมนักเรียนอย่างเป็นระบบ กำหนดให้มีแผนงานโครงการการพัฒนาจริยธรรมนักเรียน มีการจัดสภาพแวดล้อม โดยมีห้องเรียนจริยธรรม มีพระพุทธรูป มีป้ายแสดงคำขวัญ บทกลอนและคติพจน์ด้านจริยธรรมในทุกห้องเรียน อาคารเรียนและบริเวณโรงเรียน มีเอกสาร ตำรา และแบบเรียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนไว้บริการแก่ครูและนักเรียน ด้านการสอนวิธีการคัดค้านอบรมนักเรียนทันทีที่เห็นว่านักเรียนประพฤติผิด สอนสอดแทรกจริยธรรมในกิจกรรมการสอน โดยนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมาเป็นสื่อ มีการนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นกิจกรรมเสริม การประเมินผลทางจริยธรรม ให้ความสำคัญกับการประเมินพฤติกรรมมากกว่าความรู้ทางจริยธรรม

2. ปัญหาการพัฒนาจริยธรรม คือมีบุคลากรไม่เพียงพอ ในการดำเนินงานส่งเสริมจริยธรรม และขาดงบประมาณ สภาพแวดล้อมโดยเฉพาะป้ายนิเทศเกี่ยวกับ การส่งเสริมจริยธรรม

¹⁷ บัญชา เกียรติจรัสพันธ์, “การสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการผลิตหนังสือสำหรับเด็ก”, รายงานการวิจัย, (คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2548, 122 หน้า.

ไม่สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ปัญหาการสอน มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากเกินไป จนทำให้ครูผู้สอนละเลยการพัฒนาและส่งเสริมจริยธรรม ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาจริยธรรม กิจกรรมที่จะส่งเสริมจริยธรรมที่จัดขึ้นยังแก้ปัญหาไม่ตรงประเด็น เนื่องจากครูขาดความรู้ ความเข้าใจวิธีการพัฒนาจริยธรรม และวัดประเมินผลจริยธรรม

3. ความต้องการในการพัฒนาจริยธรรมและทักษะการสอนจริยธรรมโดยวิธีการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม พบว่า ครูส่วนใหญ่ ไม่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมทักษะการสอนจริยธรรมโดยวิธีการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม จึงทำให้ครูมีความต้องการในการพัฒนา โดยการสาธิตและฝึกปฏิบัติ และเวลาการฝึกอบรมควรอยู่ระหว่าง 3 วัน ส่วนเนื้อหาสาระที่ต้องการได้รับการพัฒนา คือ 1) เทคนิคและวิธีการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมนักเรียน 2) การวัดประเมินเหตุผลเชิงจริยธรรม และ 3) การเขียนแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม

4. ผลการพัฒนาจริยธรรมโดยการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม พบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมครูหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนจริยธรรมโดยวิธีการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของครูหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อการพัฒนาจริยธรรมโดยวิธีการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของครู หลังการฝึกอบรม สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการสอนจริยธรรม โดยวิธีการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของครู หลังการฝึกอบรม สูงกว่าก่อนฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 5) ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับเหตุผล เชิงจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 หลังการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าก่อนการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05¹⁸

สิทธิรินทร์ ไชยนาและคณะ ได้วิจัยเกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญตามหลักบุญกิริยาวัตถุของนักเรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ 2549 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบำเพ็ญบุญ และความรู้ตามหลักบุญกิริยาวัตถุของนักเรียน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการบำเพ็ญบุญตามหลักบุญกิริยาวัตถุของนักเรียน และเพื่อแสวงหาแนวทางในการบำเพ็ญบุญตามหลักบุญกิริยาวัตถุ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการทำบุญเทศกาลเข้าพรรษา เช่น แห่เทียน ถวายเทียน การทำบุญตักบาตรวันปีใหม่ การสรงน้ำพระใน

¹⁸รัศมี วุฒิเสน, "การพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม โดยการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม โรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม อำเภอหนองวัวซอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุรธานี เขต 1 จังหวัดอุดรธานี", รายงานการวิจัย, (คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2549, 135 หน้า.

วันสงกรานต์ การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และนักเรียนได้บำเพ็ญบุญตามหลักบุญกิริยาวัตถุโดยจัดหาอาหารให้พ่อแม่ อยู่ระดับปานกลาง พุดจา ไพเราะ อ่อนหวาน ไม่พูดเสียดสี โ้อวด อยู่ระดับปานกลาง การงดเว้นจากเครื่องคิมที่มีแอลกอฮอล์/บุหรี่ อยู่ระดับมาก การสวดมนต์ก่อนนอน อยู่ระดับปานกลาง การตั้งใจเล่าเรียน ขวนขวายหาความรู้ตามวิชาที่เรียน อยู่ระดับมาก ส่วนการทำบุญตักบาตรยามเช้าอยู่ระดับน้อย

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ยในเทอมที่ผ่านมา และปัจจัยสนับสนุน อันได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา มีความสัมพันธ์กับการบำเพ็ญบุญตามหลักบุญกิริยาวัตถุของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนอายุ ชั้นปีที่ศึกษา ที่พักอาศัย แหล่งรายได้หลัก และความรู้เรื่องบุญกิริยาวัตถุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการบำเพ็ญบุญตามหลักบุญกิริยาวัตถุของนักเรียน และนักเรียนมีข้อเสนอแนะความเห็นคิดเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกิดการบำเพ็ญบุญตามหลักบุญกิริยาวัตถุไว้ว่า การบำเพ็ญบุญทำให้มีความสุขกายสบายใจ บริจาคเงิน บริจาคหนังสือ ให้เด็กด้อยโอกาส ทำให้เด็กยากจน ได้มีโอกาสในการเล่าเรียน รวมทั้งมีเงินซื้ออาหารกิน การรักษาศีล 5 ทำให้เป็นคนดี ทำให้ไม่หลงใหลในอบายมุข เช่น ไม่คิดยาเสพติด การนั่งสมาธิ ทำให้สงบกาย สงบใจ ไม่คิดฟุ้งซ่าน¹⁹

จากรูขุม สิริวิชกุล ได้วิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และพุทธศาสนสุภาษิต โดยการสอนแบบอริยสังคีตกับการสอนแบบปกติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และพุทธศาสนสุภาษิต ที่เรียนโดยการสอนแบบอริยสังคีตกับการสอนแบบปกติ 2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียน วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และพุทธศาสนสุภาษิต โดยการสอนแบบอริยสังคีต ผลวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต ที่เรียนโดยการสอนแบบอริยสังคีตสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มที่ โดยการสอนแบบอริยสังคีต นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าการเรียน โดยการสอนแบบอริยสังคีตทำให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้เข้าใจบทเรียนได้

¹⁹ ศิริรินทร์ ไชยนาและคณะ, “การบำเพ็ญบุญตามหลักบุญกิริยาวัตถุของนักเรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ 2549”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยญาณสังวร : มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย), 2549, 88 หน้า.

รวดเร็วและเข้าใจตนเองมากขึ้นมีการวางแผนการทำงานและได้ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล มีความสนุกสนานกับการเรียนและกล้าที่จะแสดงออกซึ่งนำไปสู่ความสนใจในวิชาพระพุทธศาสนามากขึ้น และสามารถนำเอาความรู้จากการศึกษาค้นคว้าและประสบการณ์ที่ได้รับไปช่วยในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างมีสติ²⁰

นรา ตรีธัญญา ได้วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาการนำหลักธรรมวิชาพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการนำหลักธรรมวิชาพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 6 ในจังหวัดชัยภูมิ 2. เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักธรรมวิชาพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง และนักเรียนโรงเรียนขนาดกลางขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ผลการวิจัยพบว่า 1. การนำหลักธรรมวิชาพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียนในระดับมากมีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 57.80 รองลงมาคือการนำหลักธรรมวิชาพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันในระดับปานกลางร้อยละ 42.20

2. นักเรียนหญิงและนักเรียนชายนำหลักธรรมวิชาพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีระดับการนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้มากกว่านักเรียนชาย

3. นักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีการนำหลักธรรมวิชาพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันไม่แตกต่างกัน²¹

²⁰ จารุเวศ ศิริวิณิชกุล, “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และพุทธศาสนสุภาษิต โดยการสอนแบบอริยสัจสี่กับการสอนแบบปกติ”, รายงานการวิจัย, (คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2549, 145 หน้า.

²¹ นรา ตรีธัญญา, “การศึกษาการนำหลักธรรมวิชาพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ”, รายงานการวิจัย, (คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2548, 85 หน้า.

2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้สร้างกรอบแนวคิดเพื่อกำหนดตัวแปรพื้นฐานอัน ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคลอันส่งผลต่อตัวแปรตามซึ่ง ได้แก่ การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล ตาม โครงสร้างดังต่อไปนี้

ตัวแปรพื้นฐาน

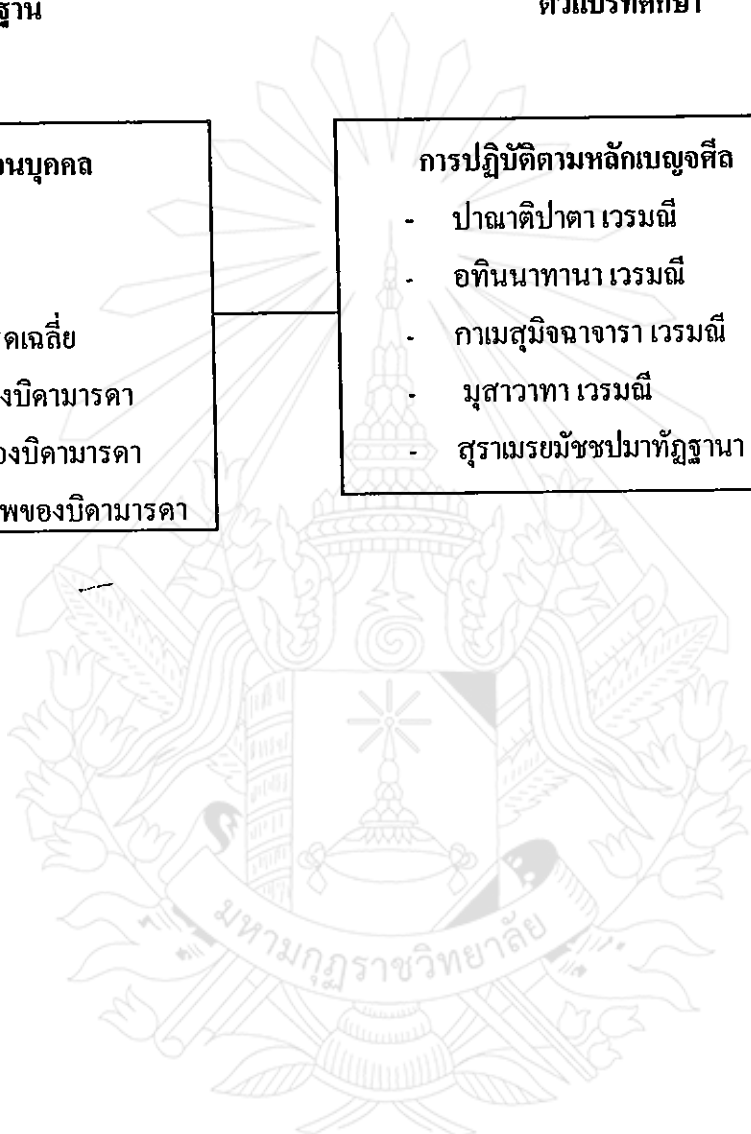
คุณลักษณะส่วนบุคคล

- เพศ
- อายุ
- ระดับเกรดเฉลี่ย
- อาชีพของบิดามารดา
- รายได้ของบิดามารดา
- สถานภาพของบิดามารดา

ตัวแปรที่ศึกษา

การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล

- ปาณาติปาตา เวรมณี
- อทินนาทานา เวรมณี
- กามสุมิฉฉาจารา เวรมณี
- มุสาวาทา เวรมณี
- สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียน เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ สมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรที่ศึกษา
- 3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.4 ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวัดค่าตัวแปร
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรที่ศึกษา

ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 165 คน โดยศึกษาจากประชากรจริงมี 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านคอยแก้วจำนวน 12 คน โรงเรียนบ้านผาตั้งจำนวน 17 คน โรงเรียนจำตาเหิรจำนวน 10 คน โรงเรียนบ้านศาลาจำนวน 22 คน โรงเรียนเหล่าทาจำนวน 22 คน โรงเรียนร่องเรือจำนวน 36 คน โรงเรียนบ้านดงสารภีจำนวน 15 คน โรงเรียนวัดอรุณารามจำนวน 22 คน

3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการหาข้อมูลจริง เพื่อหาค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนที่เป็นจริง โดยใช้เครื่องแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะ โดยแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถีสุทธ
กลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอ แม่ทา จังหวัดลำพูน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ตามแนวปฏิบัติตามหลักเบญจศีล

3.4 การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.4.1 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสรุป ประมวลผลมาสร้างเป็น
กรอบแนวคิด ตามขอบเขตการวิจัย และนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

เพื่อมาสร้างเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่อง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล มีทั้งหมด 3 ตอน
ประกอบด้วย 1. ข้อมูล 2. การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล 3. ข้อเสนอแนะตามแนวปฏิบัติตามหลัก
เบญจศีล

3.4.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ที่ศึกษาศาสนา นิพนธ์ตรวจสอบและ
แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

- นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงจากคณะอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน
3 ท่านพิจารณาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา

- นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และข้อเสนอแนะกลับมาปรับแก้อีกครั้ง
หนึ่งแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ

- นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียน ซึ่งไม่ใช่ประชากรที่
ศึกษา จำนวน 20 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

- นำแบบสอบถามที่นำมาปรับปรุงเหมาะสม โดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่
ปรึกษาแล้วจึงนำไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วไปทดลอง
แล้วไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรจำนวน 20 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม
ที่เป็นมาตราส่วน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น
เท่ากับ 0.765 และผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะที่ได้จากการทดลองใช้
พร้อมจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วไปใช้เก็บรวบรวม
ข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งมีประเด็นคำถามที่ต้องศึกษาคงต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียน

ในการวัดสภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษานั้น ผู้วิจัยได้กำหนดคะแนนไว้ดังนี้

- 1 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมในการปฏิบัติไม่เคย
- 2 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมในการปฏิบัตินานๆครั้ง
- 3 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมในการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
- 4 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมในการปฏิบัติบ่อย
- 5 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมในการปฏิบัติบ่อยมาก

3.5 ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวางแผนและปฏิบัติ ดังนี้

1. นำเครื่องมือ ไปเก็บข้อมูลตามวัน เวลาที่กำหนดไว้ แล้วชี้แจงจุดประสงค์ที่ทำวิจัยและประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัยเรื่องนี้ ดำเนินการมอบแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามแล้วจะเก็บรวบรวมในวันเดียวกัน
2. เมื่อได้แบบสอบถามแล้ว ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนตามที่กำหนดหรือไม่ แล้วบันทึกข้อมูลเพื่อมาจัดเก็บให้เป็นข้อมูลที่สมบูรณ์

3.6 การวัดค่าตัวแปร

ในการวิจัยจะมีตัวแปรที่เป็นนามธรรม จึงใช้ค่าตัวแปรเป็นกลุ่ม ๆ โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีการกำหนดคะแนนที่เป็นค่าเฉลี่ยไว้ตามลำดับดังนี้

ค่าเฉลี่ย	แปลผล	แปลความหมาย
4.21-5.00	มากที่สุด	การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลต่ำ
4.21-5.00	มาก	การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลค่อนข้างต่ำ
3.41-4.20	ปานกลาง	การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลปานกลาง
2.61-3.40	น้อย	การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลค่อนข้างสูง
1.81-2.60	น้อยที่สุด	การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลสูง

เนื่องจากวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ จึงได้พิจารณาใช้สถิติมาช่วยวิเคราะห์ข้อมูลในประมวลผลได้ดังนี้

- บรรณาธิการแบบสอบถาม และจัดกลุ่มคำที่ได้คำถามปลายเปิด
- กำหนดรหัสที่ได้จากคำถามปลายเปิด และลงรหัสในแบบสอบถาม
- นำแบบสอบถามไปป้อนข้อมูลในคอมพิวเตอร์
- ตรวจสอบแบบสอบถามด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอร์
- หาค่าสถิติต่าง ๆ สำหรับตอบวัตถุประสงค์การวิจัย และสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้
- แปรผลที่ได้แต่ละตารางตามความเป็นจริง

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติบรรยาย ได้แก่สถิติ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไปและข้อมูลตัวแปรเดี่ยวทั้งหมด

เมื่อได้วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดแล้ว จะนำเสนอผลงานวิจัยที่ได้และรายงานในรูปแบบของตาราง พร้อมทั้งบรรยายตามเนื้อหาในแต่ละข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน :

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียน
- ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และศึกษาแนวทางในการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถืพุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 165 คน นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นรูปแบบตาราง ผู้วิจัยได้จำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถืพุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำนวน 165 คน

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	78	47.3
หญิง	87	52.7
รวม	165	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า นักเรียนเป็นเพศหญิง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 รองลงมา เป็นเพศชาย จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
10 ปี	4	2.4
11 ปี	21	12.7
12 ปี	81	49.1
13 ปี	59	35.8
รวม	165	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า นักเรียนมีอายุ 12 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 รองลงมา อายุ 13 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 และอายุ 11 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 ลำดับสุดท้ายอายุ 10 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามเกรดเฉลี่ยในปีที่ผ่านมา

เกรดเฉลี่ยในปีที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
1.0-2.0	11	6.7
2.1-3.0	52	31.5
3.1-3.5	82	49.7
3.6-4.0	20	12.1
รวม	165	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า นักเรียนมีเกรดเฉลี่ยในปีที่ผ่านมา 3.1-3.5 จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 49.7 รองลงมา 2.1-3.0 จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 และ 3.6-4.0 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 ลำดับสุดท้าย 1.0-2.0 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามอาชีพของบิดา-มารดา

อาชีพของบิดา-มารดา	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย	31	18.8
เกษตรกร	10	6.1
รับจ้าง	122	73.9
รับราชการ	2	1.2
รวม	165	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า อาชีพบิดา-มารดาของนักเรียนรับจ้าง จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 73.9 รองลงมาค้าขาย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 และเกษตรกร จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 ลำดับสุดท้ายรับราชการ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามรายได้ของบิดา-มารดา

รายได้ของบิดา-มารดา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3,500 บาท/เดือน	66	40.0
3,501-6,000 บาท/เดือน	61	37.0
6,001-8,500 บาท/เดือน	21	12.7
8,501-11,000 บาท/เดือน	10	6.1
11,001 บาทขึ้นไป	7	4.2
รวม	165	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่า รายได้ของบิดา-มารดานักเรียนต่ำกว่า 3,500 บาท/เดือน จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมา 3,501-6,000 บาท/เดือน จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 และ 6,001-8,500 บาท/เดือน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 และ 8,501-11,000 บาท/เดือน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 ลำดับสุดท้าย 11,001 บาทขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามสถานภาพของบิดา-มารดา

สถานภาพของบิดา-มารดา	จำนวน	ร้อยละ
อยู่ด้วยกัน	121	73.3
หย่าร้าง	22	13.3
บิดามารดาเสียชีวิต	5	3.0
มารดาเสียชีวิตบิดามีชีวิตอยู่	3	1.8
บิดาเสียชีวิตมารดามีชีวิตอยู่	14	8.6
รวม	165	100.0

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สถานภาพของบิดา-มารดานักเรียนอยู่ด้วยกัน จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 รองลงมาหย่าร้าง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 และบิดาเสียชีวิตมารดามีชีวิตอยู่ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 และบิดามารดาเสียชีวิต จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 ลำดับสุดท้ายมารดาเสียชีวิตบิดามีชีวิตอยู่ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8

ตอนที่ 2 การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียน

การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิดิพุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

ตารางที่ 4.7 แสดงการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 1

เนื้อหาประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. นีดยากันขุงหรือแมลงสาบในบ้าน	2.12	0.768	น้อย
2. ดบตีขุงหรือแมลงที่มารบกวน	3.40	1.098	ปานกลาง
3. นำสัตว์ที่มีชีวิตมาประกอบอาหาร	2.76	1.199	ปานกลาง
4. ยิงนก ตกปลา แก่สังสัตว์อื่นให้ได้รับความเจ็บปวด	2.60	1.214	ปานกลาง
5. เด็กชกต่อยกัน ทะเลาะกัน โดยไม่ห้ามปราม	2.41	0.956	น้อย
รวม	2.66	1.047	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิดิพุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับศีลข้อที่ 1 มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับศีลข้อที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ประเด็นที่นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 1 อยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยนักเรียนมีพฤติกรรมในการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 1 อยู่ในระดับน้อย คือ

นักเรียนนียากันขุงหรือแมลงสาบในบ้าน

นักเรียนดูแลเด็กชกต่อยกัน ทะเลาะกัน โดยไม่ห้ามปราม

ส่วนประเด็นที่นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 1 อยู่ในระดับปานกลาง โดยนักเรียนมีพฤติกรรมในการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 1 อยู่ในระดับปานกลาง คือ

นักเรียนดบตีขุงหรือแมลงที่มารบกวน

นักเรียนนำสัตว์ที่มีชีวิตมาประกอบอาหาร

นักเรียนยิงนก ตกปลา แก่สังสัตว์อื่นให้ได้รับความเจ็บปวด

ตารางที่ 4.8 แสดงการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียน ข้อที่ 2

เนื้อหาประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ยืมของเพื่อนแล้วทำเป็นลืม	1.55	0.728	น้อย
2. ขึ้นรถโดยสารแล้วหลบหลีกเลี่ยงการจ่ายค่าโดยสาร	1.08	0.419	น้อยที่สุด
3. หยิบฉวยของในห้างสรรพสินค้าหรือร้านค้า โดยคนขายไม่เห็น	1.15	0.559	น้อยที่สุด
4. เก็บของได้แล้วนำส่งคืนเจ้าของ	2.79	1.033	ปานกลาง
5. แอบหยิบเงินพ่อแม่	1.52	0.770	น้อย
รวม	1.62	0.702	น้อย

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิสุทธิพุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับศีลข้อที่ 2 มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับศีลข้อที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ประเด็นที่นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 2 อยู่ในระดับสูง โดยนักเรียนมีพฤติกรรมในการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 2 อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ

นักเรียนขึ้นรถโดยสารแล้วหลบหลีกเลี่ยงการจ่ายค่าโดยสาร

นักเรียนหยิบฉวยของในห้างสรรพสินค้าหรือร้านค้า โดยคนขายไม่เห็น

และประเด็นที่นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 2 อยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยนักเรียนมีพฤติกรรมในการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 2 อยู่ในระดับน้อย คือ

นักเรียนยืมของเพื่อนแล้วทำเป็นลืม

นักเรียนแอบหยิบเงินพ่อแม่

ส่วนประเด็นที่นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 2 อยู่ในระดับปานกลาง โดยนักเรียนมีพฤติกรรมในการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 2 อยู่ในระดับปานกลาง คือ

นักเรียนเก็บของได้แล้วนำส่งคืนเจ้าของ

ตารางที่ 4.9 แสดง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียน ชั้นที่ 3

เนื้อหาประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ดูหนังลามกจาก VDO/CD	1.25	0.464	น้อย
2. ดูหนังสือ/รูปภาพลามก	1.27	0.588	น้อย
3. แอบดูเพศตรงข้าม (ถ้ามอง)	1.06	0.286	น้อยที่สุด
4. แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับเพศตรงข้าม	1.15	0.370	น้อยที่สุด
5. พูดเกี่ยวพาราตีกับเพศตรงข้าม	1.21	0.527	น้อย
รวม	1.19	0.447	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถีสุทธกลุ่ม โรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับศีลข้อที่ 3 มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับศีลข้อที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับสูง

ประเด็นที่นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 3 อยู่ในระดับสูง โดยนักเรียนมีพฤติกรรมในการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 3 อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ

นักเรียนแอบดูเพศตรงข้าม (ถ้ามอง)

นักเรียนแสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับเพศตรงข้าม

ส่วนประเด็นที่นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 3 อยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยนักเรียนมีพฤติกรรมในการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 3 อยู่ในระดับน้อย คือ

นักเรียนดูหนังลามกจาก VDO/CD

นักเรียนดูหนังสือ/รูปภาพลามก

นักเรียนพูดเกี่ยวพาราตีกับเพศตรงข้าม

ตารางที่ 4.10 แสดง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนข้อที่ 4

เนื้อหาประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.เคยพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจผิด	1.81	0.562	น้อย
2.เคยพูดโอ้อวดและคุยทับถมเพื่อน	1.58	0.635	ปานกลาง
3.พูดให้เพื่อนได้รับความอับอาย	1.55	0.736	ปานกลาง
4.ทำให้พ่อ-แม่เสียใจเพราะคำพูด	1.50	0.778	น้อย
5.เคยพูดชมเชยยกย่องเพื่อนเกินจริง	2.60	1.075	ปานกลาง
รวม	1.81	0.757	น้อย

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถิพุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับศีลข้อที่ 4 มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับศีลข้อที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ประเด็นที่นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 4 อยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยนักเรียนมีพฤติกรรมในการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 4 อยู่ในระดับน้อย คือ

นักเรียนทำให้พ่อ-แม่เสียใจเพราะคำพูด

นักเรียนเคยพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจผิด

ส่วนประเด็นที่นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 4 อยู่ในระดับปานกลาง โดยนักเรียนมีพฤติกรรมในการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 4 อยู่ในระดับปานกลาง คือ

นักเรียนเคยพูด โอ้อวดและคุยทับถมเพื่อน

นักเรียนพูดให้เพื่อนได้รับความอับอาย

นักเรียนเคยพูดชมเชยยกย่องเพื่อนเกินจริง

ตารางที่ 4.11 แสดง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียน ข้อที่ 5

เนื้อหาประเด็นคำถาม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.สูบบุหรี่	1.08	0.270	น้อยที่สุด
2.ชักชวนเพื่อนสูบบุหรี่	1.04	0.188	น้อยที่สุด
3.ดื่มสุรา/สาโท/เบียร์	1.19	0.397	น้อยที่สุด
4.เสพยาเสพติดชนิดอื่นเช่น ยาแก้ไอ สารระเหย	1.07	0.273	น้อยที่สุด
5.ชักชวนเพื่อนดื่มสุรา/สาโท/เบียร์	1.07	0.260	น้อยที่สุด
รวม	1.09	0.278	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถืพุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับศีลข้อที่ 5 มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับศีลข้อที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับสูง ทุกประเด็นที่นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 5 อยู่ในระดับสูง โดยนักเรียนมีพฤติกรรมในการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 5 อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ

นักเรียนสูบบุหรี่

นักเรียนชักชวนเพื่อนสูบบุหรี่

นักเรียนดื่มสุรา/สาโท/เบียร์

นักเรียนเสพยาเสพติดชนิดอื่นเช่น ยาแก้ไอ สารระเหย

นักเรียนชักชวนเพื่อนดื่มสุรา/สาโท/เบียร์

ตารางที่ 4.12 แสดง ผลรวมของการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียน

ประเด็นคำถามเกี่ยวกับเบญจศีล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เบญจศีลข้อที่ 1	2.66	1.047	ปานกลาง
เบญจศีลข้อที่ 2	1.62	0.702	น้อย
เบญจศีลข้อที่ 3	1.19	0.447	น้อยที่สุด
เบญจศีลข้อที่ 4	1.81	0.757	น้อย
เบญจศีลข้อที่ 5	1.09	0.278	น้อยที่สุด
โดยรวม	1.674	0.6462	น้อย

จากตารางที่ 4.12 พบว่า การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถืพุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ประเด็นที่นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลอยู่ในระดับสูง คือ

นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 3

นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 5

ประเด็นที่นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลอยู่ในระดับค่อนข้างสูง คือ

นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 2

นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 4

ประเด็นที่นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลอยู่ในระดับปานกลาง คือ

นักเรียนปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 165 คน ส่วนผู้ที่ตอบคำถามปลายเปิด จำนวน 93 คน ซึ่งสามารถชี้ถึงประเด็นตามข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติดังนี้

ตารางที่ 4.13 แสดง ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล

ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติตามศีลข้อที่ 1	ความถี่
ไม่ฆ่าสัตว์	56
ให้เมตตาต่อสัตว์	5
ไม่เหยียบสัตว์	3
ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติศีลข้อที่ 2	
ไม่เป็นหัวข้อโมฆะไม่ลักของคนอื่น	49
เก็บของได้คืนให้เจ้าของ	6
พอใจในสิ่งที่ตนมี	2
ข้อเสนอแนะ แนวทางการปฏิบัติศีลข้อที่ 3	
ห้ามประพฤตผิดในกาม	62
ไม่ผิดลูกผิดเมียใคร	22
ไม่ดูหนังลามก	16
ไม่ไปแอบดูคนอาบน้ำ	2
ไม่อยู่ 2 ต่อ 2 กับเพศตรงข้าม	1
ไม่มีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามก่อนถึงวัยอันควร	1
ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติศีลข้อที่ 4	
ไม่พูดโกหก	81
พูดในทางที่ดี ไม่พูดให้คนอื่นเสียหาย	3
ไม่พูดคำหยาบกับผู้อื่น	2
ไม่ควรโกหกพ่อแม่	2
ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติศีลข้อที่ 5	
ไม่ดื่มเหล้าและของมึนเมา	78
ไม่ชักชวนเพื่อนสูบบุหรี่หรือดื่มเหล้า เบียร์	8
ไม่เสพยาเสพติด เช่น กัญชา สารระเหย	7

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ศึกษาการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถิพุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียน เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของ นักเรียน โดยจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามหลัก เบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถิพุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ประชากรที่ศึกษาคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถิพุทธกลุ่ม โรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ ข้อมูล จากการวิจัยเรื่องนี้ได้ค้นพบสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 52.7 มีอายุ 12 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 มีเกรดเฉลี่ยในปีที่ผ่านมา 3.1-3.5 จำนวน 82 คน คิด เป็นร้อยละ 49.7 อาชีพบิดา-มารดาของนักเรียนส่วนใหญ่รับจ้าง จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 73.9 รายได้ของบิดา-มารดานักเรียนส่วนใหญ่ต่ำกว่า 3,500 บาท/เดือน จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 พบว่า สถานภาพของบิดา-มารดานักเรียนส่วนใหญ่อยู่ด้วยกัน จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3

5.1.2 การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับค่อนข้างสูง ซึ่งสามารถแยกเป็นรายชื่อได้ดังนี้

1. การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 1 พบว่า นักเรียนการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประเด็นที่นักเรียนมีพฤติกรรมล่วงละเมิดอยู่ในระดับน้อย คือ ฉียดกัณฑ์ขุง หรือแมลงสาบในบ้าน ดูเด็กชกต่อยกัน ทะเลาะกัน โดยไม่ห้ามปราม ส่วนประเด็นที่นักเรียนมี

พฤติกรรมในการล่วงละเมิด อยู่ในระดับปานกลาง คือ คบคิยงหรือแมลงที่มารบกวน นำสัตว์ที่มีชีวิตมาประกอบอาหารชิงก ตกปลา แก่สิ่งสัตว์อื่นให้รับความเจ็บปวด

2. การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 2 พบว่า นักเรียนการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งประเด็นที่นักเรียนมีพฤติกรรมล่วงละเมิดอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ขึ้นรถโดยสารแล้วหลบหลีกเลี่ยงการจ่ายค่าโดยสาร หยิบฉวยของในห้างสรรพสินค้าหรือร้านค้า โดยคนขายไม่เห็น และประเด็นที่นักเรียนมีพฤติกรรมในการล่วงละเมิด อยู่ในระดับน้อย คือ นักเรียนขี้มของเพื่อนแล้วทำเป็นลืม แอบหยิบเงินพ่อแม่ ส่วนประเด็นที่นักเรียนมีพฤติกรรมในการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 2 อยู่ในระดับปานกลาง คือ นักเรียนเก็บของได้แล้วนำส่งคืนเจ้าของ

3. การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 3 พบว่า นักเรียนการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล อยู่ในระดับสูง ซึ่งประเด็นที่นักเรียนมีพฤติกรรมล่วงละเมิด อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ นักเรียนแอบดูเพศตรงข้าม (ถ้ามอง) แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับเพศตรงข้าม ส่วนประเด็นที่นักเรียนมีพฤติกรรมในการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 3 อยู่ในระดับน้อย คือ นักเรียนดูหนังลามกจาก VDO/CD ดูหนังสือ/รูปภาพลามก พูดคุยวาทาสาถึกับเพศตรงข้าม

4. การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 4 พบว่า นักเรียนการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งประเด็นที่มีพฤติกรรมในการล่วงละเมิด อยู่ในระดับน้อย คือ ทำให้พ่อแม่เสียใจเพราะคำพูด เคยพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจผิด ส่วนประเด็นที่นักเรียนมีพฤติกรรมในการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 4 อยู่ในระดับปานกลาง คือ เคยพูด ไอ้อวดและคุยทับถมเพื่อน พูดให้เพื่อนได้รับความอับอาย เคยพูดชมเชยยกย่องเพื่อนเกินจริง

5. การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 5 พบว่า นักเรียนการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล อยู่ในระดับสูง ซึ่งประเด็นที่นักเรียนมีพฤติกรรมล่วงละเมิดอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ สูบบุหรี่ ชักชวนเพื่อนสูบบุหรี่ ดื่มสุรา/สาโท/เบียร์ เสพยาเสพติดชนิดอื่นเช่น ยาแก้ไอ สารระเหย ชักชวนเพื่อนดื่มสุรา/สาโท/เบียร์

5.1.3 ข้อเสนอแนะตามแนวปฏิบัติตามหลักเบญจศีล

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนได้เสนอแนะ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลไว้ว่า การรักษาศีลนั้นต้องไม่ฆ่าสัตว์ ให้เมตตาต่อสัตว์ ไม่เป็นหวัชโมยไม่ลักของคนอื่น เก็บของ ได้คืนให้เจ้าของ ห้ามประพฤติผิดในกาม ไม่ผิดลูกผิดเมียใคร ไม่พูดโกหก พูดในทางที่ดี ไม่พูดให้คนอื่นเสียหาย ไม่ดื่มเหล้าและของมึนเมา ไม่ชักชวนเพื่อนสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า เบียร์

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับสูง ในการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลข้อที่ 4 อยู่ในระดับสูงเช่นกัน ซึ่งประเด็นที่มีพฤติกรรมในการล่วงละเมิด อยู่ในระดับน้อย คือ ทำให้พ่อ-แม่เสียใจเพราะคำพูด เคยพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจผิด ส่วนประเด็นที่นักเรียนมีพฤติกรรมในการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 4 อยู่ในระดับปานกลาง คือ เคยพูดโอ้อวดและคุยทับถมเพื่อน พูดให้เพื่อนได้รับความอับอาย เคยพูดชมเชยยกย่องเพื่อนเกินจริงสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริจันทร์ ไชยนาและคณะ ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการบำเพ็ญบุญตามหลักบุญกิริยาวัตถุของนักเรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนได้บำเพ็ญบุญตามหลักบุญกิริยาวัตถุ โดยจัดหาอาหารให้พ่อแม่ อยู่ระดับปานกลาง พูดจา ไพเราะ อ่อนหวาน ไม่พูดเสียดสีโอ้อวด อยู่ระดับปานกลาง การงดเว้นจากเครื่องคัมที่มีแอลกอฮอล์/บุหรี่ อยู่ระดับมาก และสอดคล้องในบางประเด็นกับงานวิจัยของสุณีย์ กัลป์ยะจิตร ได้วิจัยเรื่อง “การนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา” พบว่า “การนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันของเยาวชนพบว่า ไม่เคยหยิบของเพื่อนเขาไปเป็นของส่วนตัว แสดงให้เห็นว่าเยาวชนรักษาศีลข้อ 2 และเยาวชนมีการพูดหยาบคายทุกวัน แสดงให้เห็นว่าเยาวชนละเลยและไม่ปฏิบัติตามศีลข้อ 4 อายุ การศึกษาและสถานภาพการสมรสของบิดามารดากับการนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวัน และไม่สอดคล้องบางประเด็นกับงานวิจัยของสมมาศ สังข์สุข ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การใช้เบญจศีลเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนท่านครุณาธรโรภาสอุทิศ ตำบลปากนคร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปปัญหาความรู้และการปฏิบัติตนตามหลักเบญจศีลไว้ว่า นักเรียนขาดความรู้และการปฏิบัติตนในเรื่องการเว้นจากการทำร้ายเบียดเบียนร่างกายซึ่งกันและกันในด้านคุณค่าและประโยชน์ ขาดความรู้และการปฏิบัติตนในเรื่องการเว้นจากการเอาสิ่งของของผู้อื่นโดยอาการแห่งขโมย ในด้านจุดมุ่งหมายและประโยชน์ ขาดความรู้และการปฏิบัติตนในเรื่องการเว้นจากการประพฤติดิถินในกามในด้านการปฏิบัติตน การครองตนเป็นพลเมืองที่ดี ขาดความรู้และการปฏิบัติตนในเรื่องการเว้นจากการกล่าวคำเท็จอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน ในด้านการพูดคำหยาบ พูดเพื่อเจ้อ ขาดความรู้และการปฏิบัติตนในเรื่องการเว้นจากการดื่มสุราของมีนเมาอันเป็นเหตุให้เกิดความประมาทขาดสติในด้านของคุณค่า

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลไว้ว่า การรักษาศีลนั้นต้องไม่ฆ่าสัตว์ ให้เมตตาต่อสัตว์ ไม่เป็นหัวขโมยไม่ลักของคนอื่น เก็บของได้คืนให้เจ้าของ ห้ามประพฤติดิถินในกาม ไม่ผิดลูกผิดเมียใคร ไม่พูด โกหก พูดในทางที่ดี ไม่พูดให้คนอื่นเสียหาย ไม่ดื่มเหล้าและของมีนเมา ไม่ชักชวนเพื่อนสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า เบียร์ ด้วยเหตุที่นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงหลักของเบญจศีลจึงได้เสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติซึ่งเป็นหลักการของ

การอยู่กันอย่างสันติสุขในชุมชน สังคมเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระธรรมปิฎกที่ว่า ความประพฤติชอบทางกายและวาจา การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ต้องมีกฎหมายเพื่อควบคุมพฤติกรรมของคนที่อยู่ร่วมกัน เพื่อความสงบเรียบร้อย แต่มนุษย์เรานั้นมีทั้งจิตและกาย ซึ่งสังคมโดยทั่วไปต้องใช้กฎหมายเพื่อเป็นการจัดระเบียบให้พฤติกรรมของมนุษย์ไม่ให้เกิดละเมิดสิทธิของผู้อื่น แต่ในด้านสภาวะทางจิตใจต้องมีการจัดระเบียบเช่นเดียวกัน คือ ศีลธรรม เพื่อเป็นการควบคุมจิตใจ ไม่ให้คิดไปในทางเบียดเบียนผู้อื่น โดยพื้นฐานความเป็นมนุษย์นั้นตามหลักธรรม ในทางศาสนาโดยส่วนมากแล้ว ประชากรไทยนับถือ คือ ศาสนาพุทธ และศีลธรรม ชั้นพื้นฐานที่พุทธศาสนิกชนต้องมีหรือต้องฝึกฝนอบรมให้มีในตน คือ ศีล 5 เพื่อเป็นเครื่องจัดระเบียบทางด้านจิตใจ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

คณะสงฆ์ และ โรงเรียน ควรกำหนดเป็นนโยบายหลัก ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยให้ทุกสถานศึกษารณรงค์ให้นักเรียน สวดมนต์ทุกเช้าเพื่อปลูกฝังศีลธรรมให้เกิดขึ้นอันเป็นเบื้องต้นของการสร้างสันติสุข สันติภาพ อธิปไตย แบบน้ำซึมบ่อทราย ซึ่งเป็นการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมที่ทวีคูณขึ้นเรื่อย ๆ อย่างเป็นรูปธรรม

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับการครองตนตามแนวคิด โรงเรียนวิถีพุทธ
2. ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักการแห่งไตรสิกขา
3. ควรวิจัยเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกิดจากการครองตนตามหลักการของเบญจศีลเบญจธรรม
4. ควรทำวิจัยแบบบูรณาการที่เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมตามหลักการแห่ง

โรงเรียนวิถีพุทธ

บรรณานุกรม

1. หนังสือทั่วไป

วิทยาลัยสงฆ์ธรรมจักรเชียงใหม่. หนังสือธรรมจักรเชียงใหม่. เชียงใหม่ : นันทพันธ์พรินติ้ง จำกัด 2545.

คณะสหเวชกรรม. ศรีอริยเมตไตรย์. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิวิคมาหาธาตุ, 2535.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). พจนานุกรม พุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2540.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.). 2548.

ไสว มาลาทอง. คู่มือการศึกษาจริยธรรม สำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักบริหาร นักปกครอง และประชากรผู้สนใจทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.

สมศักดิ์ สันธุระเวชอยู่และคณะ. หนังสือเรียนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยสदन. 6 ฉบับกระบวนการ สมบูรณ์แบบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2539.

คณะกรรมการฝ่ายจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก. หนังสือเรื่องศีล 5. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัทอมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2543.

วศิน อินทสระ. หลักการสอนสำคัญในพระพุทธศาสนา (พุทธปรัชญาเถรวาท). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2534.

บุญมี แก่นแก้ว และคณะ. พุทธศาสน์ปรัชญา 1520201. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์. 2538.

เดือน คำดี, ดร. พุทธปรัชญา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ โอ.เอ. พรินติ้ง เฮ้าส์. 2534.

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.). 2548.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ. คุณธรรมและจิตสำนึกของข้าราชการครู. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2544.

จรูญ วรรณกสิณานนท์, เบญจศีล เบญจธรรมและอุโบสถศีล, (เขตหนองแขม : โรงพิมพ์ พุทธลีลา, 2544), หน้า 5-52.

2. สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/งานวิจัย

- สุณีย์ กัลป์ยะจิตร. “การนำศิลปะ 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา”. วารสารสมาคมนักวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ส่วนผลิตวารสารสมาคมนักวิจัย, 2548.
- พระมหาภายิต สุขวรรณดี (สุภาสิด โด). “การรักษาศิลปะ 5 ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ราชวิทยาลัย”. รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยญาณสังวร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2547.
- ภูษิต ลำสมภพ. “แนวทางพัฒนาริธีกรรมของนักเรียน โรงเรียนในอำเภอพรหมพิรามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2550.
- เสาวรีย์ ตะโพนทอง. “ผลที่ได้รับจากการเข้าค่ายพุทธบุตรของนักศึกษา โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง”. วารสารสมาคมนักวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ส่วนผลิตวารสารสมาคมนักวิจัย, 2549.
- สมมาส เส็งสุข. “ยุทธศาสตร์การใช้เบญจศิลป์เพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนท่านครญาณวโรภาสอุทิศ ตำบลปากนคร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช”. วิทยานิพนธ์ศิลปะ-ศาสตรมหาบัณฑิต. ศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2548.
- บัญชา เกียรติจรุงพันธ์. “การสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการผลิตหนังสือสำหรับเด็ก”. รายงานการวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548.
- รัศมี วุฒิสาน. “การพัฒนาจริยธรรมในโรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม โดยการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมโรงเรียนหนองยางชุมพิทยาคม อำเภอหนองวัวซอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 1 จังหวัดสุพรรณบุรี”. รายงานการวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549.
- ศิริจันทร์ ไชยนาและคณะ. “การบำบัดปัญญาตามหลักบุญกิริยาวัตถุของนักเรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ 2549”. รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยญาณสังวร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2549.
- จารุเวช ศิริวิชชกุล. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และพุทธศาสนสุภาษิต โดยการสอนแบบอริยสัจสี่กับการสอนแบบปกติ”. รายงานการวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549.

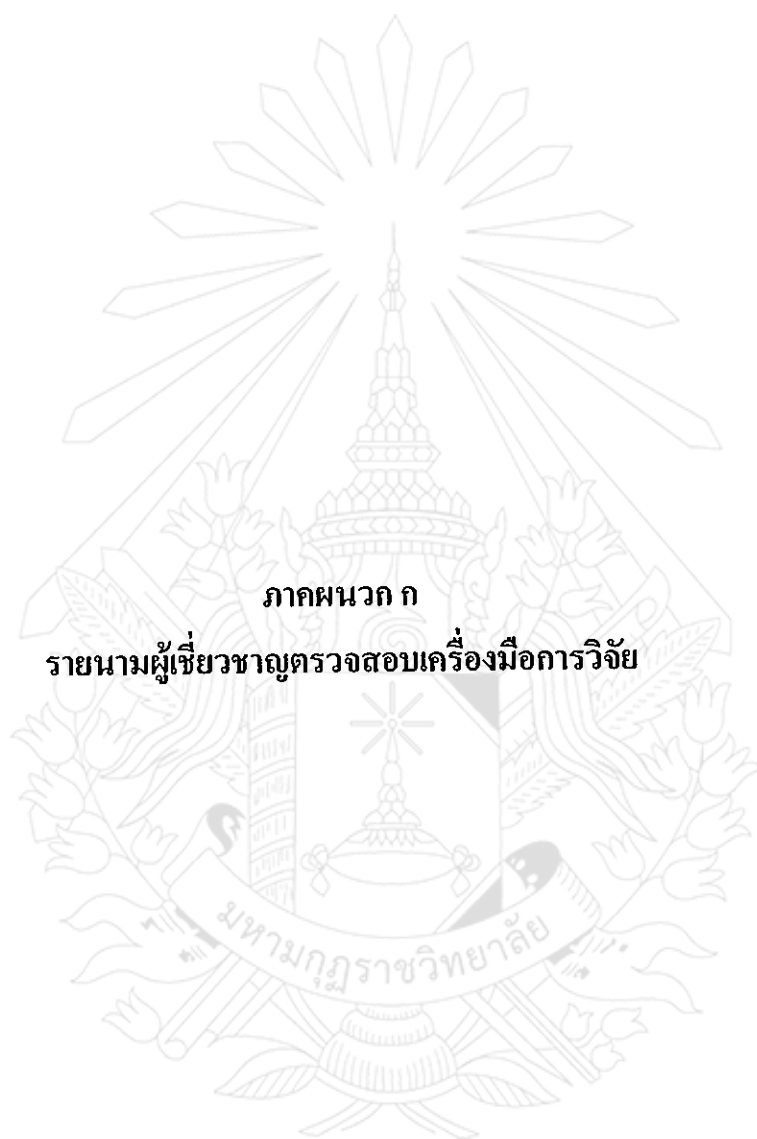
นรา ศรีธัญญา. “การศึกษาการนำหลักธรรมวิชาพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ”. รายงานการวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548.

สัทพร เหลียงช่อ. “การปฏิบัติตนทางด้านศาสนาของผู้สูงอายุในชนบท”. การค้นคว้าแบบอิสระ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. พระปลัด บุญธรรม บุญธรรมโม

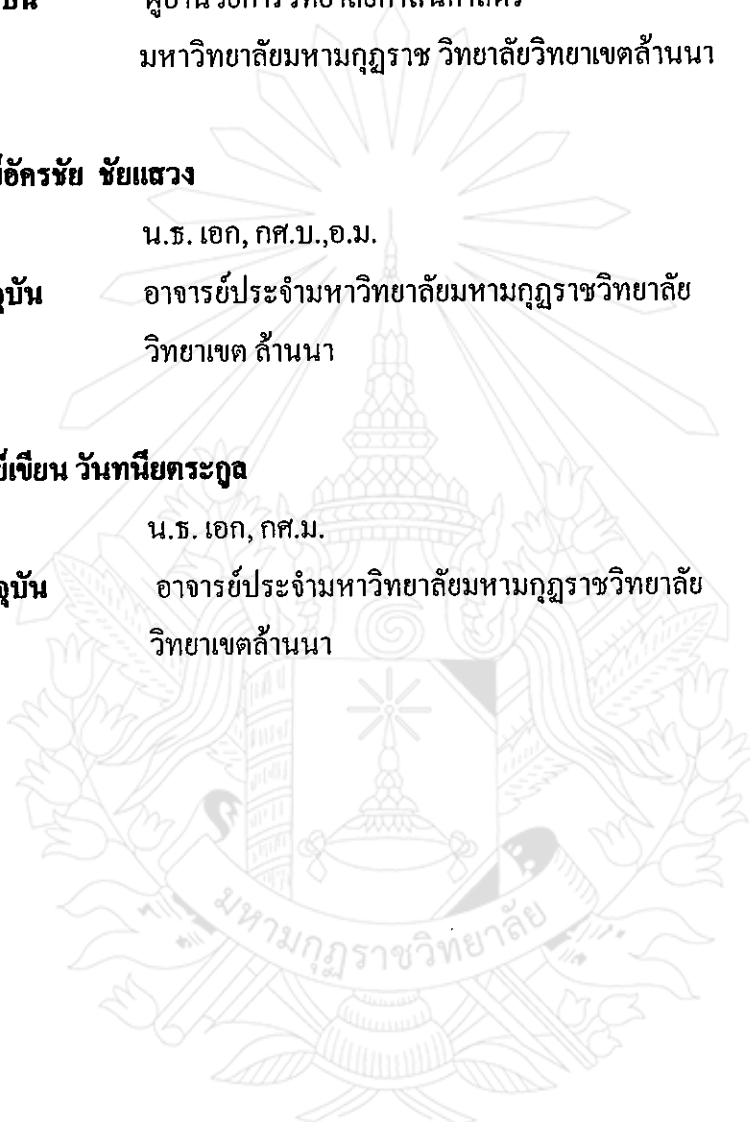
การศึกษา น.ธ. เอก, พธ.บ., กศ.ม.
 ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตล้านนา

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครชัย ชัยแสง

การศึกษา น.ธ. เอก, กศ.บ., อ.ม.
 ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขต ล้านนา

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจียน วันทนียตระกูล

การศึกษา น.ธ. เอก, กศ.ม.
 ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตล้านนา

ภาคผนวก ข
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โทร. 0-5327-0975-6 ต่อ 14

ที่ ศธ 6013(1.9)/470

วันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์เขียน วันทนิยตระกูล

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ขอรับรองว่านายสุรชัย ตพพรรณ เป็นนักศึกษา ระดับปริญญาโท รหัสนักศึกษา 491222007 สาขาพุทธศาสนและปรัชญา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

นักศึกษาผู้นี้มีความประสงค์จะขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำสารนิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถีพุทธ: ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนเทศบาลชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ทั้งนี้นักศึกษาผู้นี้ อยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.พูนชัย ปันธิยะ และ พระมหาวิเศษ ปญญาวชิโร อาจารย์ที่ปรึกษา

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นักศึกษาผู้นี้ด้วย

จึงเจริญพรหมเพื่อโปรดพิจารณา

(พระมหาวิรัชศักดิ์ สุรมณี)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา โทร. 0-5327-0975-6 ต่อ 14

ที่ ศธ 6013(1.9)/472

วันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน พระปลัดบุญธรรม ปุณฺณธมฺโม

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ขอรับรองว่านายสุรัชย์ ฒพภรณ์ เป็นนักศึกษา
ระดับปริญญาโท รหัสนักศึกษา 491222007 สาขาวิชาพุทธศาสนและปรัชญา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา

นักศึกษาผู้ที่มีความประสงค์จะขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือใน
การทำสารนิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถืพุทธ: ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนหาสมชัย ตำบลหาสมเ้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ทั้งนี้นักศึกษาผู้
อยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.พูนชัย ปันธิยะ และ พระมหาวิเศษ ปุณฺณวารชิโร อาจารย์ที่ปรึกษา

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความ
ร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ที่ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นักศึกษาผู้
นี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระมหาวิรัชศักดิ์ สุรมณี)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตลำปาง โทร. 0-5327-0975-6 ต่อ 14

ที่ ศธ 6013(1.9)/471 วันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัครชัย ชัยแสง

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตลำปาง ขอรับรองว่า นายอัครชัย ทรัพย์ธรรม เป็นนักศึกษา
ระดับปริญญาโท รหัสนักศึกษา 491222007 สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษาและปรัชญา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
วิทยาเขตลำปาง

นักศึกษาผู้ที่มีความประสงค์จะขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือใน
การทำสารนิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถีสอนศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนเทศบาลชัย ตำบลท่าสแลง อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ทั้งนี้นักศึกษาผู้นี้
อยู่ในความควบคุมดูแลของ ดร.พูนชัย ปันธิยะ และ พระมหาวิเศษ ปณฺณาวชิโร อาจารย์ที่ปรึกษา

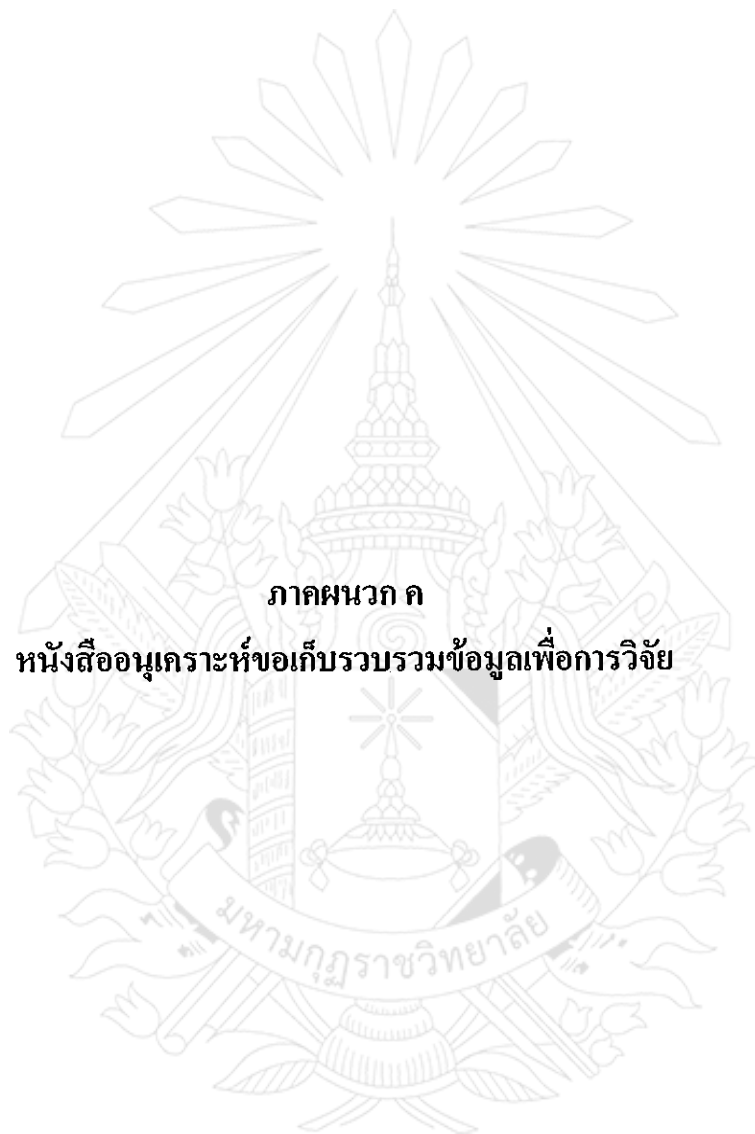
ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตลำปาง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความ
ร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นักศึกษาผู้นี้ด้วย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระมหาวิรัตน์ศักดิ์ สุรนธิ)

เลขาธิการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตลำปาง

ภาคผนวก ค

หนังสืออนุเคราะห์ขอเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

20 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจำตาเหิร

ด้วยนายสุรชัย เทพकरण นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถืพุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนท่าสบชัย ตำบลทาสง่า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ศน.ม.) โดยมี ดร.พูนชัย ปันธิยะ และ พระมหาวิเศษ ปญญาวชิโร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนั้น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นายสุรชัย เทพकरण ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ออกไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรเพื่อพิจารณา ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิรัชศักดิ์ สรเมธิ)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ที่ ศธ 6013(1.9)/657

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
๑๐๓ วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร ถนนพระปกเกล้า ตำบลพระสิงห์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐
โทรศัพท์ : ๐-๕๓๒๖-๐๙๙๕-๖ โทรสาร : ๐-๕๓๒๖-๙๙๕๖
www.lanna.mbu.ac.th

20 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านผาดั้ง

ด้วยนายสุรัชย์ เทพภรณ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถีสุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนท่าสบชัย ตำบลสกลสนลำ อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.) โดยมี ดร.พูนชัย ปันธิยะ และ พระมหาวิเศษ ปญฺญาวชิโร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษามหาคณิศวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นายสุรัชย์ เทพภรณ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรขออภัยจากศูนย์การศึกษามหาคณิศวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออนุโมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิฑูรศักดิ์ สุวมณี)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษามหาคณิศวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

20 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคอยแก้ว

ด้วยนายสุรชัย เทพภรณ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำปาง ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถิพุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนเทศบาลตำบลท่าเสา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.) โดยมี ดร.พูนชัย ปันธิยะ และ พระมหาวิเศษ ปญญาวชิโร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตลำปาง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นายสุรชัย เทพภรณ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรขอทูลขอคุณศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำปาง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิฑฐิต์ สุรนธิ์)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตลำปาง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำปาง

20 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงสารภี

ด้วยนายสุรัชย์ เทพวรรณ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถีดุสิต : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.) โดยมี ดร.พูนชัย ปันธิยะ และ พระมหาวิเศษ ปณฺณวชิโร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นายสุรัชย์ เทพวรรณ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมขอพิจารณา ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออนุโมทนา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิรัตน์ สุรมณี)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ที่ ศธ 6013(1.9)/659

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
๑๐๓ วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร ถนนพระปกเกล้า ตำบลพระสิงห์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐
โทรศัพท์ : ๐-๕๓๒๙-๐๔๙๕-๖ โทรสาร : ๐-๕๓๔๑-๔๙๕๖
www.lanna.mbu.ac.th

20 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอให้ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหาคา

ด้วยนายสุรัชย์ เทพภรณ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสนาสงเคราะห์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถิพุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนเทศบาล ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนาสงเคราะห์มหาบัณฑิต (ศน.ม.) โดยมี ดร.พูนชัย ปันธิยะ และ พระมหาวิเศษ ปณฺวารชิโร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นายสุรัชย์ เทพภรณ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนขอเพื่อพิจารณา ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออโนไมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระภิกษุวิรัตน์ สุเมธ)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

20 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหลายทา

ด้วยนายสุรัชย์ เทพภรณ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติคัมภีร์หลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถีสอนธรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนเทศบาลสุขสำราญ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคัมภีร์สุตตปิฎกศาสนาเถรวาทมหานิกาย (ศน.ม.) โดยมี ดร.พูนชัย ปันธิยะ และ พระมหาวิเศษ ปญญาวิโร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษามหาคีรีวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นายสุรัชย์ เทพภรณ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการด้วยตนเอง

จึงจึงวิญญูขอขออนุญาต ศูนย์การศึกษามหาคีรีวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณมาก ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิรัตน์ สุเมธ)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษามหาคีรีวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

20 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านร่องเรือ

ด้วยนายสุรัช เทพภรณ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถีดุสิต : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนเทศบาลตำบลท่าเสา อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนาสตวรรษที่ ๒๑ (ศน.ม.) โดยมี พระ.พูนชัย ปันธิยะ และ พระมหาวีเศษ ปญฺญาวชิโร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษานันทวิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นายสุรัช เทพภรณ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สัปดาห์ วัน เวลา นั้น นักศึกษาระจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนพมกเพื่อพิจารณา ศูนย์การศึกษานันทวิทยาเขตล้านนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออโนโชนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวีรศักดิ์ สุวณฺธิ)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษานันทวิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

20 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอรัญญาราม

ด้วยนายสุรชัย เทพภรณ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวัดพุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนหาสบชัย ตำบลสกลสันลำ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.) โดยมี ดร.พูนชัย ปันธิยะ และ พระมหาวิเศษ ปญณาวชิโร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นายสุรชัย เทพภรณ์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมขอพิจารณา ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

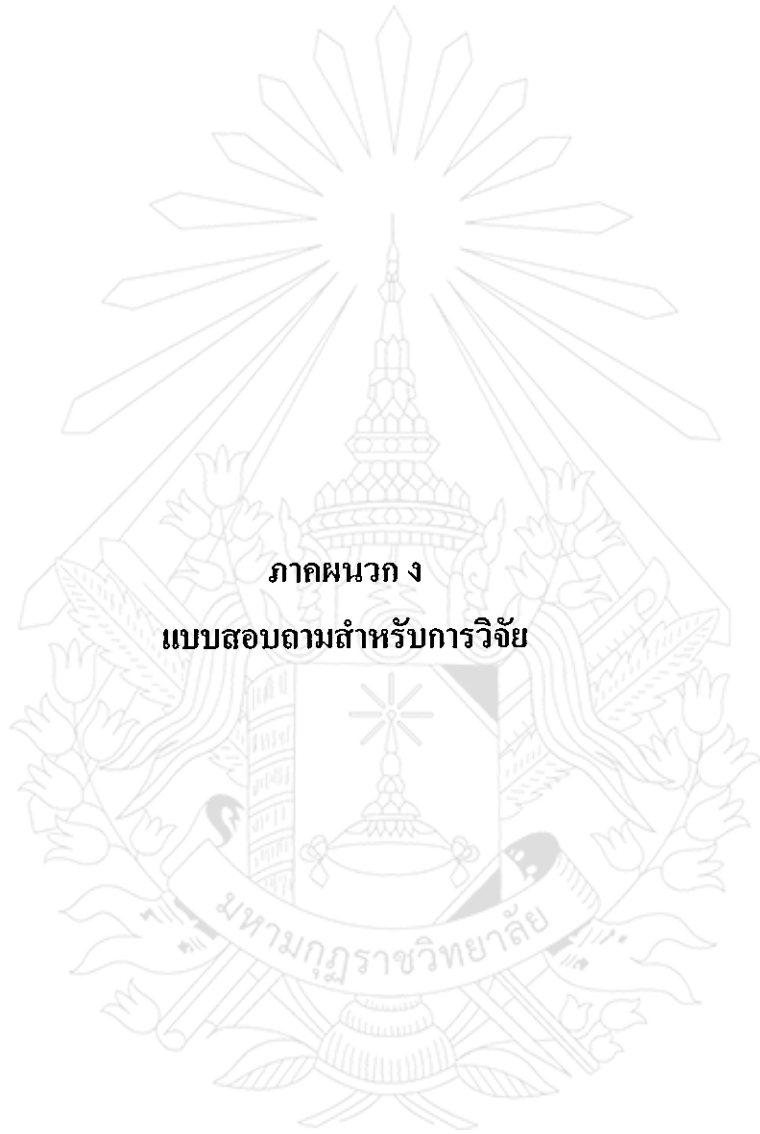
ขอเจริญพร

(พระมหาวิรัตน์ สุเมธ)

เลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถิปุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณี
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา
จังหวัดลำพูน

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัยเพื่อทำรายงานการค้นคว้าแบบอิสระ (สารนิพนธ์) หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสนาและปรัชญา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ข้อมูลต่าง ๆ ที่ศึกษานี้เป็นการศึกษาในเชิงวิชาการและจะไม่มีผลสะท้อนกลับในแง่ลบแก่ท่านผู้ให้ข้อมูลแต่ประการใด

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถิปุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน และเพื่อศึกษาแนวในการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถิปุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้จากท่านจะถือเป็นความลับ และจะนำเสนอในลักษณะภาพรวมเท่านั้น

แบบสอบถามมี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิถิปุทธกลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะตามแนวปฏิบัติตามหลักเบญจศีล

อาจารย์ สุรชัย เทพกรรม์

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. 10 ปี 2. 11 ปี
 3. 12 ปี 4. 13 ปี

3. เกรดเฉลี่ยในปีที่ผ่านมา

1. 1.00-2.00 2. 2.01-3.00
 3. 3.01-3.50 4. 3.51-4.00

4. อาชีพของบิดา-มารดา

1. ค้าขาย 2. เกษตรกร
 3. รับจ้าง 4. รับราชการ

5. รายได้ของบิดา-มารดา

1. ต่ำกว่า 3,500 บาท/เดือน 2. 3,501-6,000 บาท/เดือน
 3. 6,001-8,500 บาท/เดือน 4. 8,501-11,000 บาท/เดือน
 5. 11,001 บาท/เดือนขึ้นไป

7. สถานภาพของบิดา-มารดา

1. อยู่ด้วยกัน 2. หย่าร้าง
 3. บิดามารดาเสียชีวิต 4. มารดาเสียชีวิตบิดามีชีวิตอยู่
 5. บิดาเสียชีวิตมารดามีชีวิตอยู่

ตอนที่ 2 การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพุทธกลุ่ม
โรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติ

เกี่ยวกับศีลข้อที่ 1	ระดับการปฏิบัติ				
	บ่อย มาก	บ่อย	ค่อนข้าง บ่อย	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
1. นีตยากันยุงหรือแมลงสาบในบ้าน					
2. ตบตีขุมหรือแมลงที่มีรบกวน					
3. นำสัตว์ที่มีชีวิตมาประกอบอาหาร					
4. ยิงนก ตกปลา แก่สิ่งสัตว์อื่นให้ได้รับความเจ็บปวด					
5. เด็กชกต่อยกัน ทะเลาะกัน โดยไม่ห้ามปราม					

เกี่ยวกับศีลข้อที่ 2	ระดับการปฏิบัติ				
	บ่อย มาก	บ่อย	ค่อนข้าง บ่อย	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
1. ยืมของเพื่อนแล้วทำเป็นลืม					
2. ขึ้นรถโดยสารแล้วหลบหลีกเลี่ยงการจ่ายค่าโดยสาร					
3. หยิบฉวยของในห้างสรรพสินค้าหรือร้านค้า โดยคนขายไม่เห็น					
4. เก็บของได้แล้วนำส่งคืนเจ้าของ					
5. แอบหยิบเงินพ่อแม่					

เกี่ยวกับข้อที่ 3	ระดับการปฏิบัติ				
	บ่อย มาก	บ่อย	ค่อนข้าง บ่อย	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
1.ดูหนังลามกจาก VDO/CD					
2.ดูหนังสือ/รูปภาพลามก					
3.แอบดูเพศตรงข้าม (ถ้ามี)					
4.แสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับเพศตรงข้าม					
5.พูดเกี่ยวพาราสิทธิ์กับเพศตรงข้าม					

เกี่ยวกับข้อที่ 4	ระดับการปฏิบัติ				
	บ่อย มาก	บ่อย	ค่อนข้าง บ่อย	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
1.เคยพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจผิด					
2.เคยพูดโอ้อวดและคุยทับถมเพื่อน					
3.พูดให้เพื่อนได้รับความอับอาย					
4.ทำให้พ่อ-แม่เสียใจเพราะคำพูด					
5.เคยพูดชมเชยยกย่องเพื่อนเกินความจริง					

เกี่ยวกับข้อที่ 5	ระดับการปฏิบัติ				
	บ่อย มาก	บ่อย	ค่อนข้าง บ่อย	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
1.สูบบุหรี่					
2.ชักชวนเพื่อนสูบบุหรี่					
3.ดื่มสุรา/สาโท/เบียร์					
4.เสพยาเสพติดชนิดอื่นเช่น ยาแก้ไอ สารระเหย					
5.ชักชวนเพื่อนดื่มสุรา/สาโท/เบียร์					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะตามแนวปฏิบัติตามหลักเบญจศีล

นักเรียนมีข้อเสนอแนะในการรักษาศีล 5

1.แนวทางการปฏิบัติข้อที่ 1

- 1.....
- 2.....
- 3.....

2.แนวทางการปฏิบัติข้อที่ 2

- 1.....
- 2.....
- 3.....

3.แนวทางการปฏิบัติข้อที่ 3

- 1.....
- 2.....
- 3.....

4.แนวทางการปฏิบัติข้อที่ 4

- 1.....
- 2.....
- 3.....

5.แนวทางการปฏิบัติข้อที่ 5

- 1.....
- 2.....
- 3.....

ขอขอบใจที่ให้ความร่วมมือทุกคน

อาจารย์ สุรัชย์ เทพภรณ์

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ – นามสกุล : นายสุรชัย เทพภรณ์
- วัน เดือน ปีเกิด : ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕
- สถานที่เกิด : ๑๑๔ บ้านท่าควาย ต.อาจสามารถ อ.เมือง จ.นครพนม
- สถานที่อยู่ปัจจุบัน : ๓๐/๒ หมู่ที่ ๒ บ้านเวฬุวัน ต.ยางเนิ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่
- การศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๑๑ : สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านอาจสามารถ ต.อาจสามารถ อ.เมือง จ.นครพนม
- พ.ศ. ๒๕๑๔ : สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนปิยะมหา ราชาลัย ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครพนม
- พ.ศ. ๒๕๑๗ : สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาจาก วิทยาลัยครู สกลนคร จ.สกลนคร
- พ.ศ. ๒๕๑๗ : สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเอกประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ตำแหน่ง/สถานที่ทำงานปัจจุบัน
- พ.ศ. ๒๕๓๔-๒๕๔๐ : ตำแหน่งครูปฏิบัติการสอนที่โรงเรียนบ้านปงแม่ลอบ (สาขา ชุน ก้อง) ต.แม่ลอบ อ.แม่ทา จ.ลำพูน
- พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔ : ตำแหน่งครูปฏิบัติการสอนและรักษาการใน ตำแหน่งครูใหญ่ที่ โรงเรียนวัดเกาะสบชัย ต.ทาสบเส้า อ.แม่ทา จ.ลำพูน
- พ.ศ. ๒๕๔๔-ปัจจุบัน : ตำแหน่งครูปฏิบัติการสอน(ชำนาญการ) ที่โรงเรียน บ้านคอยแก้ว ต.ทาสบเส้า อ.แม่ทา จ.ลำพูน